આ. શ્રી કીર્તિયશસૂરિજી મ. દ્વારા
સન્માર્ગ અંકમાં થયેલ ક્ષતિઓની
આછેરી રૂપરેખા સાથે
જૈન જનતાને
શાસનના
સત્યોની
સાચી
સમજ

આ તે સન્માર્ગ કે ઉન્માર્ગ ?

-: લેખક :-
પંડિત રમેશ એલ. હરીયા

આ. શ્રી કીર્તિયશસૂરિજી મ. દ્વારા
સન્માર્ગ અંકમાં થયેલ ક્ષતિઓની
આછેરી રૂપરેખા સાથે
જૈન જનતાને
શાસનના
સત્યોની
સાચી
સમજ

આ તે સન્માર્ગ કે ઉન્માર્ગ ?

-: લેખક :-
પંડિત રમેશ એલ. હરીયા

પુસ્તક-ઉત્થાન

સન્માર્ગ ૫૯મા અંકમાં આ.શ્રી કીર્ત્તિયશસૂરિ મ.નો લેખ વાંચી હૈયું હચમચી ગયું. આચાર્ય પદારૂઢ વ્યક્તિ આટલી હદ સુધીનું અસત્ય પ્રરુપી શકે !!!

ના; આ કલ્પના નહિ, પણ સત્ય હકીકત છે: એમાં નર્યું અસત્ય પ્રરુપ્યું છે. શાસનના અનુરાગીને આ સહન ન થાય. એથી જ એ અંકમાની કેટલીક અસત્ય બાબતો ઉપર લખાણ તૈયાર કરાવી સત્ય હકીકત જગત સમક્ષ મૂકી છે.

આ પુસ્તક વાંચીને સુજ્ઞજન સમજી શકશે કે સન્માર્ગના માધ્યમે જગતને ઉન્માર્ગે દોરવા કેટલી હદ સુધીના પ્રયાસ થઈ રહ્યા છે. માટે જ કહેવું પડે છે કે **'આ તે સન્માર્ગ કે ઉન્માર્ગ ?**

પુસ્તકમાં ક્ષતિ થઈ હોય અથવા સત્યવાત પણ કોઈને અરુચિકર બની હોય-તો ક્ષમાયાચના

શા.સ.સુ.સ.

વિ.સં. ૨૦૫૫ ■ નકલ : ૨૦૦૦ ■ મૂલ્ય : રૂા. ૧૦/-

પ્રાપ્તિ સ્થાન

પરેશભાઈ જે. શાહ.
૪/૬૦, જય ઓમ્ અંબિકા સો., હાજીબાપુ રોડ,
મલાડ (ઈ), મુંબઈ-૪૦૦ ૦૯૭.

❖ ❖ ❖

સાગર બોલ બેરીંગ સે.
૬, વક્તા ચેમ્બર્સ, ખાડીયા, અમદાવાદ-૩૮૦ ૦૦૧

લેખક તરફથી

શાસ્ત્રમાં ઠેરઠેર ગુણીના ગુણગાવાની વાત જણાવેલ છે, પણ અવગુણ તો દેવનારના કસાઈના પણ ગાવાના નથી-પછી જૈનના ને એમાંય એક આચાર્ય ભગવંત તરફ આંગળી ચિંધવી કે કલમ ઉઠાવવી-તે તો અવાંછનીય વૃત્તિ જ કહેવાય. માટે આ પ્રસ્તુત પુસ્તક વિવાદની વાંસળી જેવું હોવા છતાં તેમાં કોઈપણ વ્યક્તિ-વર્ગ-કે સમુદાય પ્રતિ અસદ્‌ભાવ કે દ્વેષવૃત્તિ જરા પણ નથી. જો જરા પણ દ્વેષભાવ મને આવી જાય તો મારા માટે ''परिसवा सो आसवा''ની જેમ નિર્જરાનું કારણ પણ કર્મબંધનું કારણ બની રહે.

આ તો છેલ્લા ૩-૪ મહિનાથી અલગ-અલગ રીતિ નિતિ પદ્ધતિથી બેતિથિપક્ષ પોતાની મનમુજબ રીતે લખાણ વિગેરે કરી રહ્યો છે. અને શાસ્ત્રથી અબાધિત દેવસૂર-તપાગચ્છની પ્રાચીન પરંપરારૂપ શાસ્ત્રમાર્ગમાં કુતર્ક-વિતર્કોના પથરા ફેંકી રહ્યો છે. આવા અવસરે શાંતિના ઓઠા નીચે બેસી રહેવું મતલબ શાસ્ત્રરૂએ શાસનના મોટા ગુનેગાર ઠરવું.

આવા જ કારણસર ઘણાં વિચાર-મંથન બાદ મને-કમને પણ એક શ્રાવકથી એક આચાર્ય ભગવંત માટે કલમ હાથમાં લેવી પડી.

આ પુસ્તકનું લખાણ એ અમદાવાદથી પ્રકાશિત સન્માર્ગ-વર્ષ : ૩, અંક : ૧૧માં આ. શ્રી કીર્તિયશ સૂ.મ. દ્વારા લખાયેલ તિથિવિષયક લેખમાં જે જૂઠાણા પીરસ્યા છે, તેની વાંચકવૃંદને પ્રતીતિ થાય એ માટે જ કરવું પડે છે.

આ પૂર્વે વર્ષ ૨:, અંકઃ ૪માં પણ તીર્થ અને તિથિ માટે કપોલ કલ્પિત-સ્વરચિત ત્રણ શ્લોકોને પૂર્વાચાર્યના દર્શાવવા શાસ્ત્રપાઠ કે કર્તા તરીકે પોતાનું નામ પણ મૂકયું ન હોતું.

ત્યારબાદ ૩ જા વર્ષનો આ ૧૧ મોં અંક વાંચતાં જ લાગ્યું કે વિધાઉટ ફીલ્ડની શ્રીપાલનગર જેવી ઓપન પીચ તેમને મળી ગઈ છે. જાણે પોપાબાઈનું રાજ ચાલે છે... કોણ કહેનાર કે બોલનાર ? બસ; મન ફાવે તેમ આડેધડ લખાણ દીધે જ રાખતા હોય તેમ લાગ્યું અને તેમાં શાસનનું સાચું હિત જોખમાતું લાગ્યું. ભોળા તથા સાચા આરાધક જીવોની ભાવહિંસા થતી દેખાણી. કારણ કે મને ખબર છે કે આ સન્માર્ગનામના મેગેઝીનનું લવાજમ દર ૫૦૦/- રૂા. છે. પણ જેવી રીતે હિન્દુસ્તાનમાં પ્રથમવાર 'ચા' આવી ત્યારે તેને સ્ટેશન ઉપર ફ્રી ઓફ ચાર્જ આપીને તેના નશામાં ભારતની ભોળી જનતાને જકડવામાં આવતી. તેવી રીતે આ મેગેઝીનને પણ માંગે-વણમાંગે, અરે ! જે વ્યક્તિઓ આને વાંચવા પણ તૈયાર નથી, છતાં ન જાણે ક્યાં-ક્યાંથી તેમના સરનામા પ્રાપ્ત કરાય છે, ને એક તિથિ-બેતિથિના ઘરોમાં વિનામૂલ્યે સામે ચાલીને મોકલવામાં આવે છે. વળી, તેમાં શાસ્ત્ર અને આજ્ઞા-આજ્ઞાનો એવો **શાબ્દિક** નશો ભરવામાં આવેલ હોય છે-કે જેના કારણે ભોળા-ભદ્રિકજીવો નાહકના ભોળવાઈ જાય છે.

બસ; આવા જીવોને શાસ્ત્ર અને જિનાજ્ઞાનો સાચો પરિચય થાય અને આ.શ્રી કીર્ત્તિયશ સૂ.મ.ને પણ કલમનો દોર કાબુમાં રહે-તેવા શુભ-આશયે આ લખાણ દુઃખાતા દિલે કરવું પડે છે.

અનંતાનંત પરમ ઉપકારી શ્રી વીતરાગની આજ્ઞા વિરુદ્ધ લખાયું હોય તો ત્રિવિધ-ત્રિવિધ મિ..ચ્છા..મિ..દુ..ક્ક..ડં..

પં. રમેશ એ. હરીયા

આ તે સન્માર્ગ કે ઉન્માર્ગ ?

સન્માર્ગ : ૫૯ વિ.સં. ૨૦૫૫, વર્ષ : ૩, અંક - ૧૧ તા. ૧૬-૫-૯૯

પે.નં.૮૭ની ૧લી કોલમ આ. કીર્તિયશ સૂ.મ. : ''વિ.સં. ૨૦૪૪ પહેલા સકળ સંઘે જોધપુરથી નિકળતું ચંડાંશુચંડું માન્ય રાખેલું. તેમાં આવતી બધી તિથિઓની ક્ષય-વૃદ્ધિ યથાવત્ માન્ય રાખીને આરાધના કરવી એ સૌનું કર્તવ્ય હતું. પણ તે થતું ન હતું''

પ્રતિકાર કારકઃ આ વાત તદ્દન અસત્ય છે. પર્વતિથિની ક્ષય-વૃદ્ધિનું કર્તવ્ય હતું જ નહિ. વિ.સં. ૨૦૧૪ પહેલા જોધપુરથી નિકળતું ચંડાંશુચંડુ પંચાગ સકળ સંઘને માન્ય હતું, પરંતુ તેમાં પણ જો પર્વતિથિની ક્ષય-વૃદ્ધિ હોય તો પૂજ્યપાદ ઉમાસ્વાતિજી ભગવંતના પ્રઘોષ પ્રમાણે **અપર્વતિથિની જ ક્ષય-વૃદ્ધિ થતી હતી.** પર્વતિથિનિર્ણય નામના ગ્રન્થના પ્રસ્તાવના વિભાગમાં પૃષ્ઠ નં. ૫૮ ઉપર ચંડાંશુચંડુ પંચાંગના વિ.સં. ૧૯૪૧ થી માંડીને વિ.સં. ૧૯૯૨ સુધીની બારેમાસની સમસ્ત તિથિના ક્ષય-વૃદ્ધિના કોષ્ટક સાથે જૈનના પંચાંગનું કોષ્ટક પણ મૂકવામાં આવ્યું છે. તેમાં ૧૯૪૧ થી ૧૯૯૨ સુધીના વર્ષોમાં ૧ પણ દિવસ પર્વતિથિની ક્ષય-વૃદ્ધિ નથી થઈ. ચંડાંશુચંડુમાં જ્યાં જ્યાં પર્વતિથિની ક્ષય-વૃદ્ધિ હતી, ત્યાં ત્યાં તેની સામે જૈનમતાનુસાર અપર્વતિથિની જ ક્ષય-વૃદ્ધિ કરીને પર્વતિથિને અખંડ રાખી છે. વિ.સં. ૨૦૦૫ની સાલમાં ચંડાંશુચંડુંના કર્તા શ્રી મોહનલાલ પન્નાલાલે પણ કહ્યું હતું કે ''**आपके वहां २-५-८-११-१४-१५ यह पर्वतिथि है. इनमें से जीस तिथिका क्षय होवे उस तिथिकी पूर्वतिथिको क्षय व वृद्धि मानेंगे और अगर भद्रपद शुक्लामें ४ व ५, की क्षय व वृद्धि होगी तो भाद्रपद शुक्ला ३ को क्षय व वृद्धि मानेंगे इस सिद्धान्तसे पांचमका क्षय होने से आपको ३ का क्षय मानना चाहिए. प्राचीन धर्माचार्य व मुनिराजोंको यही सिद्धान्त है। आगे आपकी मरजी.** (આખો વિસ્તૃત પત્ર અને વિચાર જે જિજ્ઞાસુઓને વાંચવા હોય તેને સંવત્સરી શતાબ્દિ ગ્રન્થ : પૃ નં. ૧૮૪ માંથી વાંચી લેવા.)

હમણાં સદ્ધર્મ સંરક્ષક સમિતિ તરફથી 'સત્ય શું ? આ નામની એક પુસ્તિકા બહાર પડી છે. સત્યના નામે અસત્ય ફેલાવવાની આ વૃત્તિ ક્યારે શમશે ? આ પુસ્તકમાં વિ.સં. ૧૯૪૫ના પંચાંગનું આસો મહિનાનું પાનું બેઠું ને બેઠું છાપ્યું છે. તેમાં આ. સુદ-૨ અને ૧૪ નો ક્ષય બતાવ્યો છે. અને આ મહિનાના કોષ્ટક વિશે તેઓ જણાવે છે કે 'સૂરિરામના જન્મ પહેલા પણ પર્વતિથિની ક્ષય-વૃદ્ધિ થતી હતી.' પણ ખરી વાત એ છે કે આ પંચાંગ કોણે પ્રકાશિત કર્યું ? તેનો ઉલ્લેખ સુદ્ધાં કરવામાં નથી આવ્યો. શું કામ આવા કાવા દાવા કરવા પડે છે - તે જરા જાણી લઈએ.

''**આ પંચાંગ તપાગચ્છનું નહિ, પણ લોકાગચ્છનું છે** - એવો ઉલ્લેખ એ પંચાંગના કર્તા શા. કેશવજી લહેરાભાઈ શરાફે પ્રસ્તાવનામાં સાફ-સાફ કર્યો છે. (દસ્તાવેજી પુરાવો આ પુસ્તકમાં પૃષ્ઠ નં.૪૫ ઉપર જોવા મળશે) છતાં આ પંચાંગ કોષ્ટક બતાવ્યું મતલબ કે પોતાની ખોટી બારખડી સાચી બતાવવા આવા કાવા દાવા કરવા પડ્યા.. આ પંચાંગમાં અષાઢ મહિનાનું પાનું જોતાંની સાથે ખ્યાલ આવે તેમ છે કે **તપાગચ્છની સમાચારીમાં પર્વતિથિની ક્ષય-વૃદ્ધિ હતી જ નહિ** (દસ્તાવેજી પુરાવો, પૃષ્ઠ નં. ૪૮ ઉપર) એટલે કેઃ

આ અષાઢમાસના પાનાના કોષ્ટકમાં અ.સુ.૧૪ નો ક્ષય બતાવ્યો છે, પણ ધ્યાન રહે - અ.સુ. ૧૩ ની સામે જ્યાં પર્વ વગેરેની વિગત આપવામાં આવે છે ત્યાં 'અ.સુ.૧૪ ના વાસુપૂજ્યસ્વામિ મોક્ષે ગયા, તપગચ્છની સામાચારિના શ્રાવકોનું ચોમાસુ બેઠું' આ વાત નોંધી છે. આ વાત દીવા જેવી સ્પષ્ટ છે કે **સૂરિરામના જન્મ પહેલાં તો આરાધના માટે અપર્વતિથિની જ ક્ષય-વૃદ્ધિ થતી હતી.**

આ અષાઢ માસનું પાનું જાણી-બુઝીને જ છાપવામાં નથી આવ્યું. સત્ય શું - આ હોઈ શકે કે પોતાની કદાગ્રહભરી અસત્યતાને સત્ય કરવા તેમજ પોતાની ખોટી મતિને સાથ આપતી કો'કની માન્યતાઓ પોતાની માન્યતાને નામે ચઢાવી દેવાય ? કાલે ઉઠીને કોઈક તપાગચ્છીય આગળ-પાછળનું છાપ્યા વિના ખરતરગચ્છના પંચાંગનું અષાઢમાસનું પંચાંગ છાપીને કહે કે જૂઓ વિ.સં. ૨૦૫૫ માં પૂનમની પક્ખી થતી હતી. તો શું માની લેશો ??? ના જરાય નહિ.

એ સાલનું **જૈન પંચાંગ કે તપાગચ્છ સંઘને માન્ય સંસ્કારિત ચંડાંશુચંડુ પંચાંગમાં આસો સુ.૨ના ક્ષયે એકમનો ક્ષય અને આ. સુ.૧૪ના ક્ષયે ૧૩નો ક્ષય કર્યો છે.** જિજ્ઞાસુએ ચકાસવું હોય તો પર્વતિથિનિર્ણય ગ્રન્થ પૃષ્ઠ નં.૫૯ ઉપર જોઈ શકો છો. અથવા આ પુસ્તકમાં પરિશિષ્ટ નં. ૧માં પૃષ્ઠ નં.૨૨ ઉપર જોઈ શકે છે. અને જૈન પંચાંગોમાં ક્યારેય પર્વતિથિની ક્ષય-વૃદ્ધિ નથી થતી. તેના ઓરિજિનલ પંચાંગ જોવા હોય તો પૃષ્ઠ નં.૪૫ થી ૪૮ ઉપર પરિશિષ્ટ નં.૨માં જોઈ શકે છે.

આ. કીર્તિયશ સૂ.મ. એ કોલમમાં ઉપરના પેરેગ્રાફથી આગળ એ કહ્યું કે 'આ પછી વિ.સં. ૨૦૧૪ પછી સકળસંઘે નક્કી કર્યું કે 'જન્મભૂમિ' પંચાંગ અનુસારે તેમાં આવતી બધી તિથિઓની ક્ષય-વૃદ્ધિ યથાવત્ માન્ય રાખીને જ આરાધના કરવી. તેથી જ જન્મભૂમિ પંચાંગ સંઘમાન્ય તરીકે ઓળખાવવા લાગ્યું. તેમાં જે તિથિ જે દિવસે બતાવી હોય, તે જ દિવસે તે તિથિની આરાધના કરવી. એ સૌનું કર્તવ્ય છે.''

પ્રતિકાર કારકઃ આ કીર્તિયશ સૂ.મ.ની આ વાત પણ સાવ અસત્ય છે. તેઓ પોતાના હૃદય પર હાથ મૂકીને કહી શકશે કે હા; એ વાત સત્ય છે...? ના કદાપિ નહી. વળી તેઓ સત્યથી અનજાણ હોય તે પણ હું માનવા સહમત નથી. છતાં જો સત્ય ન જાણતાં હોય તો જણાવું છું; જે વખતે વિ.સં.૨૦૧૪માં ચંડાંશુચંડુ પંચાંગમાં ભા.સુ.૫નો ક્ષય આવતો હતો, એ વખતે સમસ્ત શાસનપક્ષ ત્રીજનો ક્ષય કરવા સંમત હતો. માત્ર બેતિથિપક્ષ જ શ્રી સંઘથી જૂદો પડતો હતો. એ વખતે શેઠશ્રી કસ્તુરભાઈ લાલભાઈએ તે વખતના (૨૦૧૪ની સાલના) જન્મભૂમિ સૂક્ષ્મપંચાંગમાં ગણિતાનુસાર કુદરતી રીતે જ ભા.સુ.૩નો ક્ષય આવેલ હોવાથી 'ચંડાંશુચંડુ પંચાંગને બદલે સૂક્ષ્મગતિવાળું આ જન્મભૂમિ પંચાંગ હવેથી સંઘમાં અપનાવાય તો ૨૦૧૪ની સંવત્સરી તપાગચ્છ શ્રીસંઘમાં એક જ દિવસે થાય'. આ માન્યતામાં **સહુ સંમત થયા. મતલબ કે ૨૦૧૪ની સંવત્સરી તપાગચ્છમાં એક જ દિવસે થાય તે હેતુથી પંચાંગ બદલ્યું છે, નહિ કે પર્વતિથિની ક્ષય-વૃદ્ધિ યથાવત્ રાખવા.**

એક સીધી સાદી સમજ (Common Sense) : જો ચંડાંશુચંડુમાં આવતી પર્વતિથિની ક્ષય-વૃદ્ધિ નહોતી પળાતી, તો શું જન્મભૂમિમાં આવતી પર્વતિથિની ક્ષય-વૃદ્ધિ પળાત ખરા.. અથવા તો શું પર્વતિથિની ક્ષય-વૃદ્ધિ કરવા માટે પંચાંગ બદલવાની જરૂરત છે ? ના; બન્ને પંચાંગ જૈનેતર (પર્વતિથિની ક્ષય-વૃદ્ધિવાળા) જ છે.

હવે એવો પ્રશ્ન ન કરવો કે, ૨૦૧૪નો પ્રશ્ન ઉકેલ્યા પછી ફરી પાછું ચંડાંશુચંડુ કેમ ન સ્વીકાર્યુ. કેમકે પંચાંગ એ કાંઈ રમકડું નથી, કે વારંવાર બદલાય.

આગળ : એજ કોલમમાં ૪૦મી લાઈનથી આ. શ્રી કીત્તિયશ. મ. લખે છે કે ''જન્મભૂમિ પંચાંગનો મૂળ કોઠો મેળવી જુવે, તો તેમને ખબર પડે કે 'કોનો કોઠો જન્મભૂમિ પ્રમાણે છે''.

પ્રતિકાર કારકઃ પ્રથમ વાત તો એ કે જન્મભૂમિ પંચાંગનો કોઠો આ. કીર્ત્તિયશસૂરિજીને પણ અનુસરતો નથી જ. અર્થાત્ તેમનો કોઠો પણ જન્મભૂમિ પ્રમાણે નથી જ. જો જન્મભૂમિમાં કા.સુ. ૩,૪,૬ આ ક્રમે તિથિ ગોઠવી હશે તો તેઓ તેમના કાર્તિકી જૈનપંચાંગના કોઠામાં ૩,૪/૫,૬ આ પ્રમાણે ૪/૫ ભેગા કરીને જન્મભૂમીના કોઠાથી વિપરીત વર્તે છે. અથવા તો કા.સુ. ૪,૫,૫,૬ આ પ્રમાણે જો જન્મભૂમિમાં હશે તો તેઓ તેમના કાર્તિકી પંચાંગમાં ૪,×૫, ૫,૬ આ પ્રમાણે પેલી પાંચમની આગળ × કરીને કોઠાથી વિપરીત વર્તે છે..તાત્પર્ય તેઓ સ્વયં કોઠાથી વિપરીત વર્તે જ છે... વાસ્તવિકતાઃ- શ્રી સંઘે જન્મભૂમિ

પંચાંગને માન્ય રાખ્યું છે તેનો મતલબ એ નહિ કે એ પંચાંગમાં જે પ્રમાણે છે એ જ પ્રમાણે સંઘે વર્તવાનું. કેમકે એ પંચાંગ લૌકીક છે જ્યારે જૈનશાસનની પર્વતિથિની આરાધના લોકોત્તર છે. એથી લોકોત્તર શાસન પ્રમાણે તેમાં ફેરફાર કરવો જ પડે. શું ચંડાંશુચંડુ પંચાંગ જ્યારે તેમને પણ માન્ય હતુ ત્યારે કા.સુ. ૫-૧૯૯૩ સુધી તેમના વીરશાસનના અંકોમાં પર્વતિથિની રક્ષા ખાતર ફેરફાર નહોતો કરાતો ?

કોઈક જૈન વ્યક્તિએ જૈનેતર મકાનમાલિક પાસેથી મકાન ભાડે લીધું હોય, અને મકાનમાલિકે ઉત્તર દિશામાં શંકરભગવાનનો ફોટો મૂક્યો હોય, તો શું જૈન વ્યક્તિએ એ જ દિશામાં - શંકરભગવાનની સાધના કરવાની ? ના, હરગીઝ નહિ. ભલે તે મકાન માલિકે ઉત્તરમાં શંકર ભગવાનનો ફોટો મૂક્યો હોય, પરંતુ જૈન વ્યક્તિએ ભાડે લીધેલા મકાનમાં પૂરવ યા સમુચિત દિશામાં પોતાના ઈષ્ટ અરિહંત દેવનો ફોટો મૂકીને અરિહંત દેવની જ આરાધના કરવી જોઈએ. નહીં કે શંકરની. અરિહંતદેવ લોકોતર છે, તો તે પ્રમાણે મકાનમાં ફેરફાર કરવો જ જોઈએ.

મહત્ત્વની વાતઃ જો જન્મભૂમિપંચાંગ પ્રમાણે જ જૈનપંચાંગમાં તિથિઓ મૂકાય તો જૈનપંચાંગ અને જન્મભૂમિપંચાંગમાં ફેર શા ? અથવા તો જૈનપંચાંગ લખવાની જરૂરત શી ? અથવા તો શું એ પંચાંગને જૈન પંચાંગ કહેવાય ખરૂં ? અથવા તો શું બીજાના પંચાંગ પર પોતાનું લેબલ લગાવાય ખરું ? અથવા તો શું જૈનપંચાંગ લખવાથી કોપીરાઈટનો કે બીજાના પંચાંગની ચોરીનો દોષ ન લાગે ? 'શંકરવાણી' શીર્ષકવાળા પુસ્તકની અંદરની હકીકતો એમને-એમ રાખીને 'જિનવાણી' શીષર્ક હેઠળ કોઈ પુસ્તક બહાર પડી શકે ખરા ? પાડે તો સજ્જન કહેવાય ખરા ?

વાસ્તવમાં આપણાથી એ પંચાંગની બેઠી કોપી ન કરાય... આપણે આપણી તિથિ પ્રમાણેની આરાધના માટે પર્વતિથિઓ એક અને અખંડ રાખવી જ જોઈએ. ભૂતકાળના ચંડાંશુચંડુ પંચાંગમાં પણ આપણે જૈનમત અનુસાર પર્વતિથિને એક અને અખંડ રાખીને જ જૈનોનો કોઠો મૂકાતો હતો. (પર્વતિથિનિર્ણય ગ્રન્થમાં ૧૯૪૧થી ૧૯૯૨ સુધીના કોઠા દ્વારા (જૂઓ પરિશિષ્ટ નં.૧) તથા તેમના પક્ષના વીરશાસનના કા.સુ.૫ ૧૯૯૩ સુધીના કોઠા પણ છે. પર્વતિથિને અખંડ રાખીને અપર્વતિથિની જ ક્ષય-વૃદ્ધિ કરવામાં આવતી હતી. જૈનશાસનમાં ક્યારેય સ્વમતિએ ફેરફાર કરવાની છૂટ નથી.

પૃ.૮૮, કોલમઃ પ્રથમ પર તેમણે કહ્યુંકે ''અમાસના ક્ષયે ૧૩નો ક્ષય, ને તેરસના અઠ્ઠાઈધર વગેરે મોટું પર્વ હોય તો...''

પ્રતિકાર કારકઃ સુજ્ઞ જનો ! જો અમાસનો ક્ષય હોય તો ૧૩ના અઠ્ઠાઈધર હોય ખરૂં ? તમો સ્વયં જ વિચારો... ન જ હોય. આમ સામાન્યતયા અઠ્ઠાઈધર બારસના હોય, કદાચ ભા.સુ. બે એકમ યા બે ત્રીજ હોય તો અઠ્ઠાઈધર તેરસના હોય... અને **એમાં પણ જો** અમાસનો ક્ષય હોય તો તે અઠ્ઠાઈધર બારસના હોય, મતલબ કે અમાસના ક્ષયે અઠ્ઠાઈધરનો ક્ષય કરવાનો પ્રસંગ ક્યારે પણ બને જ નહિ. 'અમાસના ક્ષયે અઠ્ઠાઈધરનો ક્ષય' એ એક મોટો ગપગોળો-બનાવટ છે.

પૃ. ૮૮, કોલમ પ્રથમ, પંક્તિ ૩૧ પર 'પૂનમ+એકમ' આ રીતે પર્વતિથિ સાથે અપર્વતિથિ ભેગી કરી છે.

પ્રતિકાર કારકઃ આવી નવીપ્રણાલિકાની શરૂઆત વિ.સં. ૧૯૯૩થી જ શરું થઈ છે. ૧૯૯૩માં આ. રામચન્દ્ર સૂ. મ. તરફથી જૈનપંચાંગ નામનું એક પંચાંગ બહાર પડ્યું. તેમાં આ. રામચંદ્ર સૂ. પ્રતિપાદિત નવી રીત શરું કરી. ચંડાંશુચંડુ પંચાંગમાં જ્યાં કા.સુ.૧૧નો ક્ષય હતો ત્યાં કા.સુ.૧૦નો ક્ષય બતાવ્યો છે જે ખરેખર અસલીયત હતી. (તેમણે પણ અસલીયતનો સ્વીકાર કર્યો છે.) અને નવા પંચાંગના કોષ્ટકમાં કા.સુ. ૧૦/૧૧ આમ ભેગી તિથિ ચીતરી છે. એ પૂર્વે આવું અપકૃત્ય કોઈએ કર્યુ નથી.

મતલબ કે આ રીતે તેમણે પર્વ-અપર્વને ભેગી કરવાની નવી પ્રાણાલિકા સાવ જ સ્વમતિએ કરી છે. તે તદ્દન ગેરવ્યાજબી છે.

પૃ.૮૮, કોલમ પ્રથમ, પંક્તિ ૩૫ થી તેમણે કહ્યું છે કે ''**क्षयेपूर्वा**..... ક્ષય હોય ત્યારે પૂર્વની તિથિ કરવી અને વૃદ્ધિ હોય ત્યારે પછીની તિથિ કરવી. એટલે એકમનો ક્ષય હોય તો તેની આરાધના ક્યારે કરવાની ? સભાઃ તેના આગળના દિવસેઃ પૂનમના દિવસે''

પ્રતિકાર કારકઃ પરંતુ ભલાભાઈ ! અહીં તિથિ કરવાની વાત છે, આરાધના કરવાની વાત નથી. આ. કીર્તિયશ સૂ.મ. જે જ કહ્યુંઃ 'ક્ષય હોય ત્યારે પૂર્વની **તિથિ કરવી**'. એટલે કે જન્મભૂમિ પંચાંગમાં કા.સુ. પાંચમનો ક્ષય છે. તો પાંચમની તીથિ કઈ કરવી ? તો જવાબમાં 'પૂર્વની તિથિ' જે ચોથ છે, તેને પાંચમ કરવી. આ સાવ સીધી સાદી સમજ છે. કેમકે પહેલા તિથિ કરવાની છે, પછી આરાધના.. તિથિ છે-તો જ આરાધના છે. તિથિ નથી તો આરાધના શેની ? આજે પાંચમ છે-તો જ ઉપવાસ કરવો છે. જો પાંચમ જ નથી તો ઉપવાસ શેનો ? માટે ચોથનો ક્ષય કરી પહેલા પાંચમ કરો.. પછી ઉપવાસનું પચ્ચક્ખાણ કે પાંચમની આરાધના કરો'' વળી ચોથને સ્થાને પાંચમ પણ સવારે સૂર્યોદય વખતે જ કરી લેવાની. કેમકે ''**उदयम्मि जा तिही सा पमाणं', आदित्योदयवेलायां'**= સૂર્યોદય વખતે જે તિથિ

હોય તે તિથિ અહોરાત્રની ગણાય.. એથી એ ચોથને પાંચમ તરીકે સૂર્યોદય વખતે જ ગણી લેવાની.

કેટલાક ઠેકાણે દેરાસરના બોર્ડ પર નવકારશી, સૂર્યાસ્તની સાથે રોજીંદી તિથિ લખવાનો રિવાજ હોય છે. આવા દેરાસરમાં ક્યારેક કોઈક શ્રાવક તેમના મત પ્રમાણે ફેરફાર વિનાનું જન્મભૂમિ પંચાંગનું ટીપ્પણું લઈને તિથિ લખવા બેસી જાય.. અને તે વખતે સમજી લ્યો કે જન્મભૂમિ પંચાંગમાં સુદ પનો ક્ષય છે તો એ પૂજારી સુદ ૪ના સુદ ૪ લખશે.... ને તે પ્રમાણે વાંચનાર વ્યક્તિ પચ્ચક્ખાણ લેશે, લીલોતરી વાપરશે કે બીજી વિરાધના કરશે. ને બીજે દિવસે તે પૂજારી બોર્ડ ઉપર સુદ ૬ લખશે (કેમકે જન્મભૂમિ પંચાંગમાં પનો ક્ષય છે) તો પુણ્યશાળીઓ ! બોર્ડ વાંચનાર વ્યક્તિને સુદ પાંચમની આરાધનાનું શું ? તેની આરાધના ગઈ જ ને ? જો પંચાંગને સંસ્કારિત કરીને વાપરવાની શાસ્ત્રીય પરંપરા ચાલું રાખી હોય તો આવી પર્વતિથિની વિરાધના કદાપિ નહીં થાય, માટે જ શાસ્ત્રકાર ભગવંતોએ પર્વતિથિને એક અને અખંડ રાખવાની (ક્ષય-વૃદ્ધિ નહી કરવાની) વાત માન્ય રાખી છે.

સુજ્ઞજનો ! જરા સમજો, સમજીને વિચાર કરો, સત્ય તમને ખોળતું આવશે. અમો તમારી સામે શાસ્ત્રની વાતો સાથે શાસ્ત્રના તર્કો પણ મૂકીએ છીએ.

મૂળવાતઃ તિથિ છે તો આરાધના છે. તિથિ માટે આરાધના છે, આરાધના માટે તિથિ નહી (સામાન્ય વચનમાં કહી શકાય આપણી આરાધના માટે તિથિઓ કેવી સુંદર રીતે-પ્રાયઃ ૩-૩ દિવસના અંતરે ગોઠવાયેલી છે ! બાકી આરાધના માટે તિથિ નથી.) જો આરાધના માટે તિથિ હોત તો ભા.સુ.૩ના પરદેશ જનાર માણસથી સંવત્સરીની આરાધના ભા.સુ.૨ના પણ થઈ શકે.. ફક્ત આરાધના જ કરવી છે ને ? તો ભા.સુ.૨ના ચોથ કલ્પીને આરાધના કરી લ્યો... પરંતુ એવું બનતું નથી. ભા.સુ.૪ તિથિ હોય તો જ સંવત્સરીની આરાધના છે, બીજના નહિ. આરાધના કરતા તિથિ મહાન્ છે, કેમકે તિથિ છે તો આરાધના છે. માટે **क्षयेपूर्वा तिथिःकार्या..** પહેલા **તિથિ કરો** - પછી આરાધો. અને તેથી જ પૂ. ઉમાસ્વાતિજી ભગવંતે 'આરાધ્યા' શબ્દ ન મૂકતા 'કાર્યા' શબ્દ મૂક્યો છે.

શાસ્ત્રોમાં પણ ઠેરઠેર લખ્યું છે. **'क्षये पूर्वा तिथिःकार्या, वृद्धौ कार्या तथोत्तरा।'** ક્ષય હોય તો પૂર્વને **પર્વતિથિ** કરવી. અને વૃદ્ધિ હોય તો ઉત્તરની **તિથિ** કરવી.

ચાલો ત્યારે, વિસ્તૃતસમજણ માટે થોડા શાસ્ત્રપાઠો પણ બતાવી દઉં.

નિમનોક્ત શાસ્ત્રપાઠો ૧૭૯૨ની સાલની **'પાક્ષિક વિચાર'** નામની પ્રતના છે.

(१) जइ पव्वतिहिखओ तह कायव्वो पुव्वतिहीए। एवमागमवयणं कहियं तेलुक्कनाहेहि ॥ ''જો **પર્વતિથિનો** ક્ષય હોય તો **પૂર્વતિથિનો** ક્ષય કરવો, આ પ્રમાણે ત્રિલોકનાથે આગમવચન કહ્યું છે.'' અહીં 'કર્તવ્ય: (કાયવ્વો)' મૂક્યું છે. જો તેમની ભાષામાં આરાધનાની વાત હોત તો **'आराध्या'** મૂકયું હોત. (મુક્યું છે: **क्षयः कर्तव्यः**)

આ જ પ્રતમાં : (૨) **एवं भाद्रपद शुक्लपञ्चम्या अपि क्षयसद्भावे तृतीयाया क्षयः क्रियते कार्यते च। अत एव त्रयोदश्या क्षय एव युक्ति-युक्तः।** ''એ પ્રમાણે **ભાદરવા સુદ પાંચમનો ક્ષય હોય તો ભા.સુ.૩નો ક્ષય કરવો અને કરાવવો.** એથી જ (પૂનમ/અમાસના ક્ષયે) તેરસનો ક્ષય જ યુક્તિયુક્ત છે.

વળી વૃદ્ધિ માટે: (३) **यदि च पूर्णमास्यावृद्धौ (द्विः) किं कार्यं पूर्वोक्तं ! द्वे चैव त्रयोदश्यौ कार्ये, कथमेवं ? सत्यं, परं चिरन्तनसूरिभिः, एवं क्रियते कार्यते च, कथं ? पूर्णिमास्यामावास्यौ कदापि जैनागमाभिप्रायेण पर्वतिथि न वर्धिते, परंतु लौकिकशास्त्राभिप्रायेण तु वर्धिता दृश्यते.** ''પૂનમ અમાવસ્યાની વૃદ્ધિ હોય તો તેરસની વૃદ્ધિ (તેરસ બે) કરવી. શા માટે આવું ? સાચી વાત, પરંતુ પૂર્વાચાર્ય વડે આવું કરાય છે અને કરાવાય છે. કેમ ? પૂર્ણિમા અને અમાવસ્યાની જૈનાગમ પ્રમાણે વૃદ્ધિ ન આવે. પરંતુ લૌકિકશાસ્ત્ર પ્રમાણે વૃદ્ધિ આવે છે.'' મતલબ કે બે પૂનમ - અમાસ હોય તો બે તેરસ કરવી. એટલે બીજી પૂનમ/અમાસે પૂનમ/અમાસની આરાધના આવશે.

આગળ વધતાં સ્પષ્ટ લખ્યું છે કે (૪) **एक एव उदयवती पूर्णिमा गृह्यते, सा तु द्वितीयैव, न तु आद्या,** બે પૂનમ પૈકી એક જ ઉદયવાળી પૂનમ ગ્રહણ કરવી અને તે પણ બીજી જ પૂનમ, નહી કે પહેલી. (પહેલી પૂનમને ચૌદશ શી રીતે બનાવવી. ચૌદશને તેરશ શી રીતે બનાવવી અને તેરસ બે કઈ રીતે કરવી. એ વિધિ પણ આ પ્રતમાં આગળ લખી છે.)

એ જ પ્રમાણે ભા. સુ.૫ માટે પણ લખ્યુ છે કે (५) **एवममुना प्रकारेणैव भाद्रशुक्लपंचम्याः क्षये वृद्धौ च तृतीयस्थानवर्त्तिन्याः तृतीयायाः क्षयं वृद्धिं च कुरू, मा कदाग्रहग्रथिलो भव।** ''આ જ પ્રકારે **ભા.સુ.૫ની ક્ષય અને વૃદ્ધિ વખતે ત્રીજે સ્થાને રહેલ ત્રીજા (એટલે કે ત્રીજનો જ) જ ક્ષય અને વૃદ્ધિ કરો.** એમાં કદાગ્રહથી ઘેરાવાનું નહિ.

મહોપાધ્યાય શ્રી દેવવિજયજીના શિષ્ય મુનિ જંબૂવિજયજી રચિત તપગચ્છની **'પચુષણા સમાચારી'** પ્રતમાં લખ્યું છે કે (६) **बीया पंचमी अट्ठमी एक्कारसी चउद्दशी य तासिं। खओ पुव्वतिहिओ (णं) अमावासाए वि तेरसी ॥** અર્થ: બીજ પાંચમ આઠમ

અગ્યારસ ચૌદશ - **તેના ક્ષયે પૂર્વતિથિનો ક્ષય અને અમાવસ્યાના ક્ષયે તેરસનો ક્ષય કરવો.**

આ જ પ્રતમાં આગળ વધતાં (૭) **पूर्णिमामावास्योः क्षये क्षयस्त्रयोदश्या भवतीति तव चेतसि विचारो नायातस्तथापि शृणु, 'क्षये पूर्वा तिथिः कार्या' इति पर्वतिथेः क्षये पूर्वा याऽपर्वतिथिस्तस्या एव क्षयः कार्यः यदि पूर्णिमामावास्ययोः क्षयो भवति तदानया रीत्या त्रयोदश्याः क्षयः कार्यः ।**

અર્થ : પૂનમ - અમાવસનો ક્ષય હોય તો તે તેરસનો ક્ષય થાય છે. જો તારા ચિત્તમાં આ વિચાર ન બેસતો હોય તો સાંભળ (શાસ્ત્રપાઠ) **'क्षये पूर्वा तिथिः कार्या'** એ પ્રમાણે પર્વતિથિનો ક્ષય હોય તો તે પૂર્વ જે **અપર્વતિથિ છે તેનો જ ક્ષય કરવો (અને)** જો પૂનમ-અમાવસનો ક્ષય હોય તો આ જ રીતે **અપર્વતિથિ = તેરસનો જ ક્ષય કરવો.**

(૮) **असाढकत्तियफग्गुणमासे खओ पुन्निमा होइ । तासं खओ तेरसी (ए इइ) भणिओ जिणवरिंदेहिं ॥** અર્થ : જિનેશ્વરદેવે અષાઢ-કાર્તિક અને ફાગણમાસમાં **પૂનમનો ક્ષય હોય તો તેરસનો ક્ષય કહ્યો છે.**

(૯) **एवं भाद्रशुक्लपञ्चम्याः क्षये तृतीयाः क्षयः वृद्धौ चापि तृतीयाया एव वृद्धिः कार्या पूर्णिमावृद्धिवदिति । तथाहि - यतः पूर्णिमाभिवृद्धौ त्रयोदशीवृद्धिर्जायते तथा भाद्रशुक्लपञ्चमीवृद्धौ तृतीयावृद्धिर्जायते ।** અર્થ : (જે રીતે) પૂર્ણિમાની વૃદ્ધિએ તેરસની વૃદ્ધિ થાય છે તે રીતે **ભાદરવા સુદ પાંચમની વૃદ્ધિએ ત્રીજની વૃદ્ધિ કરવી.**

સં. ૧૫૬૩ની સાલમાં મહોપાધ્યાય શ્રી દેવવાચકજી મ. દ્વારા **પર્વતિથિનિર્ણય** પ્રતમાં ઉલ્લેખ છે કે:

(૧૦) **पुव्वाए तिहीयाए ठाविऊण जहा कमेणं । पच्छा आराहणिआ सुरूदयवेला संपत्ते ॥४॥ ××× पंचमीक्षये तृतीयाक्षयः वृद्धौ सैवाद्यपञ्चम्यपर्वरूपेण गणिता तृतीयायां प्रस्थापिता, तदनन्तरं चतुर्थी, पश्चात् पञ्चमी आराध्या इत्यर्थः एवं सर्वपर्वतिथौ पौर्णमास्यावदवसातव्यमिति, ××× तथा च जम्हा पुण्णिमाखए तेरसीखओ तम्हा पुण्णिमावुड्ढी जायइ इह वयणं पुव्वसूरिहिं भणिअं इति सामाचार्या, अण्णत्था चाउद्दसीपुण्णिमाणं छट्ठतवो कहं करिज्जही ? जइ पुण्णिमावुड्ढी तो आइल्ला अपव्वरूवा अतो तेरसीए तुमं आणिज्जा, तत्थ दिणे तेरसी करिज्जा तयनंतरं चउद्दसी, पक्खीयतवं, चेइयसाहुवंदणं च पक्खिपडिक्कमणाइ सव्वं कुणंतु गीयत्था.** અર્થ : (પર્વતિથિ ક્ષયની વાત છે.) ''સૂર્યોદય વખતે પૂર્વતિથિમાં સ્થાપના કરીને પછી ક્રમસર આરાધના કરવી. એટલે ભા.સુ. પાંચમના ક્ષયે ત્રીજનો ક્ષય, પાંચમની વૃદ્ધિએ ત્રીજની વૃદ્ધિ, વૃદ્ધિમાં પ્રથમ પાંચમ ત્રીજમાં સ્થાપવી (બે ત્રીજ કરવી) ત્યારબાદ ચોથ અને બાદ પાંચમ આરાધવી. એ

પ્રમાણે સર્વપર્વતિથિમાં પૂનમ અમાવસ્યાની જેમ પણ સમજવું.

પૂર્વ સૂરિવરે કહ્યું છે કે જેમ પૂનમના ક્ષયે તેરસનો ક્ષય તેમ પૂનમની વૃદ્ધિએ તેરસની વૃદ્ધિ કરવી. એવી સામાચારી છે. નહીંતર ચૌદશ-પૂનમનો છઠ્ઠ તપ શી રીતે કરાશે ? એથી પૂનમની વૃદ્ધિ હોય તો આદિની અપર્વતિથિ જે તેરસ તે લેવી (બે તેરસ કરવી), ત્યારબાદ ચઉદશ અને પક્ખિનો તપ, દેરાસર-સાધુવંદન તથા પ્રતિક્રમણ આદિ સર્વે ગીતાર્થો કરે.''

પ્રાચીન કાળમાં જ્યારે આપણું પંચાંગ હયાત હતું તે વખતે તેમાં પાંચવર્ષના યુગના અંતે નિયમા અષાઢમાસની વૃદ્ધિ જ આવતી જ, અને એમાં અવશ્ય પૂનમનો ક્ષય જ આવતો જ. છતાં **આચારકલ્પચૂર્ણિ** ૧૦મા ઉદ્દેશોમાં લખ્યું છે કે (૧૧) (**अभिवड्ढिअसंवच्छरे जत्थ अहिअमासो पडति तो असाढपुण्णिमाओ वीसति राते गते भणति ठिआमो त्ति ।** ''બે અષાઢ આવે છે ત્યારે **અષાઢપૂર્ણિમાંથી** વીશ રાત્રી ગયે સતે...'' મતલબ કે પૂનમના ક્ષયે પણ પૂનમ અખંડ રાખી છે. પર્વતિથિનો ક્ષય કર્યો નથી-માન્યો નથી.

જે વખતે વીરપ્રભુજીના નિર્વાણબાદ લગભગ ૧૦૦૦-૧૧૦૦ વરસ સુધીના આપણા જૈનપંચાંગમાં પર્વતિથિનો ક્ષય આવતો હતો ત્યારે પણ પર્વતિથિનો ક્ષય કરાતો ન હતો.. એના પુરાવા પણ નિશિથચૂર્ણિ, સમવાયાંગ વગેરે મહાગ્રંથમાં નોંધેલા છે.

(૧૨) નિશિથચૂર્ણિનો પાઠ પણ એ જ સૂચવે જ છે કે : પાંચ વર્ષનો એક યુગ હોય છે. એમાં પાંચમા વર્ષમાં અવશ્ય અષાઢમાસ અધિક હોય જ. અને એમાં અષાઢ માસમાં સુદ પૂનમનો ક્ષય હોય જ છે. છતાં પણ નિશિથચૂર્ણિમાં ''**અષાઢસુદપૂનમથી** વીસમી રાત્રિ ગયે છતે અમે રહ્યા છીએ.'' એમ સાધુઓ ગૃહસ્થોને કહે છે. જો પૂનમનો ક્ષય જ માન્યો હોત તો **'અષાઢ સુદ ચૌદશથી..'** એમ કહેત... પરંતુ એમ ન કહેતાં **પૂનમ** અખંડ રાખી છે. એ વખતે પણ **'क्षये पूर्वा'** નો નિયમ હતો. અને પર્વતિથિનો ક્ષય નહોતો થતો. શાસ્ત્રના અક્ષરો : **अभिवड्ढिय संवच्छरे जत्थ अहिअमासो पडति । तो अषाढ पुण्णिमाओ विसती राते गते भण्णइ ठिआमो त्ति ।**

સૂર્યપ્રજ્ઞપ્તિ આગમ : **एकषष्टितमोऽहोरात्रस्तस्मिन्नेकषष्टितमा द्वाषष्टितमा च तिथिनिर्धनमुपगतेति द्वाषष्टितमा तिथिर्लोके पतितेति व्यवह्रियते ।** અર્થ: ''એકસઠમો જે દિવસ, તેમાં એકસઠમી અને બાસઠમી તિથિઓ પૂરી થાય તેથી બાસઠમી તિથિ **લોકમાં** ક્ષય પામેલી એમ કહેવાય છે.''

શ્રી જ્યોતિષકરંડક આગમ તથા શ્રી **લોકપ્રકાશ** ગ્રન્થમાં પણ આ જ વાતનો ઉલ્લેખ છે.

મતલબ કે **લોકમાં** ક્ષય મનાય છે પરંતુ જૈનશાસનમાં તો પૂ. ઉમાસ્વાતિજી ભગવંતનો પ્રઘોષ તથા આચારકલ્પચૂર્ણિના પાઠ પ્રમાણે પર્વતિથિને અખંડ રાખીને જ આરાધનામાં તત્પર રહેવાનું છે.

તત્ત્વતરંગિણી ગ્રન્થનો પાઠ તો 'પર્વતિથિની ક્ષય-વૃદ્ધિ ન થાય' તે માટે જબરજસ્ત સાક્ષીભૂત્ છે.

એમાં વાત એમ છે કે પર્વતિથિનો ક્ષય ન થાય તે માટે પૂ. ગુરુ મહારાજે વિશદ વિવેચના કરીને સમજાવ્યું છે છતાં શિષ્ય બોલ્યો કે 'તેરશમાં ચોમાસીના વ્યવહારનો અભાવ હોવાથી વિરાધક બનાય છે' ત્યારે ગુરુ મહારાજ જવાબ આપે છેઃ ''પ્રથમ તને ઘણાં જ વિસ્તારથી જણાવ્યું તે વખતે શું તે આંગળી વડે કાન બંધ કર્યા હતા ? કે આટલી બધી ઉદ્‌ઘોષણા કર્યા છતાં પણ તે તિથિને એટલે **કે ચૌદશના ક્ષયે ટીપ્પણાની તેરસને કરાતી જે ચૌદશ તેને જ તેરસ કહે છે ?** આ રીતે કહીને બીજો પણ ઠપકો આપે છે. જુઓ આ રહ્યા શાસ્ત્રના અક્ષરોઃ **अहो प्राक्प्रपग्धावसरेऽङ्गुलीपिहितश्रोत्रधध्यवद् भवान् ? येनेत्थं निधोष्यमाणे अद्यापि त्रयोदशीमेव वदसि ?**

દેવસૂરપટ્ટકમાં લખ્યું છે કે : ''તેથી આ સિદ્ધ થાય છે કે પૂનમની વૃદ્ધિમાં તેરસની વૃદ્ધિ કરવી'' (૧૨) (**तस्मात् सिद्धं चैतत् पूर्णिमाभिवृद्धौ त्रयोदशीर्वर्द्धनम्** ॥)

બીજા પણ આવા ઘણાંય શાસ્ત્રપાઠો વૃદ્ધદેવેન્દ્ર સૂરિકૃત - **યતિદિન કૃત્યસામાચરી, દેવસૂરતપાગચ્છ સામાચારી,** સોળમી સદીની **અધિકમાસ પર્યુષણાસામાચારી** પ્રત, **ખરતર-તપાગચ્છ સંવાદ, ઉત્સૂત્રખંડન** વગેરે ગ્રન્થોના માધ્યમે **'પર્વતિથિની ક્ષય-વૃદ્ધિ ન થાય'** એ વિશેનું વિશાળ અને સૂક્ષ્મતમ જ્ઞાન પ્રાપ્ત થાય તેમ છે. પરંતુ જેને શાસ્ત્ર સાથે સંબંધ હોય એના જ માટે વાત છે, જેને માટે શાસ્ત્ર-શાસ્ત્ર બોલેજ રાખવું છે અને શાસ્ત્રના શબ્દો તથા તેના સાચા ઘટન સામે આંખઆડા કાન ધરવા છે તેને અથવા શાસ્ત્રનિરપેક્ષ વર્તનારને કશું કહેવાનું કે સમજાવવાનું શક્ય જ ન બને.

પૃ.૮૮ : કોલમ પ્રથમ : છેલ્લેથી પાંચમી પંક્તિથી કોલમ ૨જીની છઠ્ઠી પંક્તિ સુધીમાં : ''ભા.સુ. ૪+૫ની ભેગી આરાધના બતાવી.''

પ્રતિકાર કારકઃ તો જ્ઞાનપંચમીની આરાધનાવાળાએ છઠ્ઠ કરવો હોય તો ક્યારે કરે ? શું ચોથને છઠના કરે ? આરાધકને સુદ ૫ હોય તો છઠ્ઠ કરવાનો છે. કેમકે સુ.૫નો ઉપવાસ કરવાનો હોય છે, સુદ છઠનો નહિ.

પાંચમ ચોથમાં સમાઈ જાય છે. પરંતુ એ કોના માટે ? શક્તિ હોય તો ભા.સુ. ૪-૫નો છઠ્ઠ કરવાનું વિધાન હીરપ્રશ્ન પ્રશ્ન ૭માં પણ દર્શાવ્યું છે. માટે ૪ અને ૫ ભેગા સમુચિત ન ગણાય.

પૃ.૮૮ કો. ૨, પંક્તિ ૩૦મીથી ત્રીજી આખી કોલમ, તથા પૃ. ૮૯ની પ્રથમ કોલમ પંક્તિ ૧૦ સુધીમાં (૧) 'કારતકી ચૌદસ-પૂનમ ભેગા હોય (૨) સવારે પૂનમના કર્ત્તવ્યો : સિદ્ધગિરિની યાત્રા, પટજુહારવો વગેરે (૩) સાંજે ચોમાસી પ્રતિક્રમણ (૪) ચોમાસામાં યાત્રા થાય, પૂર્વે પણ થતી હતી તે વાતો (૫) ચાતુર્માસ પરિવર્તન એકમના દિવસે' વગેરે મુદ્દાઓ જૂઠી રીતે ચર્ચ્યા છે. તેના જવાબમાંઃ

પ્રતિકાર કારકઃ (૧) કા.સુ.૧૪-૧૫ ભેગા ન થાય. (આ વિષયમાં છઠ, ચાતુર્માસ પરિવર્તન, જોડીયુ પર્વ વગેરે સંબંધિ ભૂતકાળમાં પૂર્વે વિશદ વિચારણા થયેલ છે. (૨) 'ચોમાસામાં યાત્રા ન કરાય. (પૂ.આ.ભ.શ્રી નરેન્દ્રસાગર સૂ.મ.નુ ચોમાસામાં શત્રુંજય તીર્થની યાત્રા ન થાય' આ સંબંધી પુસ્તકમાં ઢગલાબંધ શાસ્ત્રપાઠ મૂક્યા છે. (૩) ચોમાસી પૂનમની હતી **તે વખતે યાત્રા પૂનમની નહોતી જ થતી. પૂનમની યાત્રાનો મહિમા પણ નહોતો.** કા.સુ.૧૫ના દ્રાવિડવારિખિલ્લ આદિ ૧૦ ક્રોડમુનિના અગ્નિસંસ્કાર વખતે એક પણ માનવ ઉપર ચઢેલ નથી. આખો નિર્વાણ મહિમા હંસદેવ આદિ દેવોએ કર્યો હતો. પૂ. સુમિત્રવિજયજીએ આ વિષય સંબંધિ ઘણાંય પત્રો દ્વારા શાસ્ત્રપાઠ માંગ્યા હતા.. પરંતુ એકપણ પાઠ આ.રામચંદ્ર સૂ.મ. કે તેમના પક્ષધર આપી શક્યા ન હોતા.... લવાદીચર્ચામાં પણ ૨૫મો મુદ્દો આ સંબંધિ મૂક્યો હતો, તેમાં પણ આ રામચંદ્ર સૂ.મ. જે એક પણ પાઠ મૂક્યો નથી. માત્ર તર્કોને આધારે જીતવાનો બાલીશ પ્રયત્ન કર્યો.. પણ પાઠ આપી શક્યા નહિ. જો તેમની પાસે પાઠ હોય તો જાહેર કરે. કલ્યાણકલિકાવાળા શ્રી કલ્યાણ વિ.મ., મહાવીર શાસનવાળા (તેમના) શ્રી અમૃતસૂરિ મ., તેમજ આ.શ્રી વિબુધપ્રભ સૂ.મ. પણ ચોમાસામાં યાત્રા ન થાય તેમાં સંમત છે. આ.શ્રી મુક્તિપ્રભ સૂ.મ. જે ૨૦૪૮માં પાલિતાણા, ચંદ્રદીપકમાં ૧૪-૧૫ ભેગાના દિવસે સવારે યાત્રા તથા ચોમાસું બદલ્યું-તો શું ચોમાસું પરિવર્તન પણ ચોમાસામાં જ થાય ? શાસ્ત્ર પાઠ ખરો ?

પૃ.૮૯ કોલમ બીજી : પંક્તિ ૩ થી આખી કોલમ, ત્રીજી પણ કેટલીકઃ એમાં લખે છે કે ''એક ગાંઠ વાળી લીધેલી છે કે 'પર્વતિથિની ક્ષય-વૃદ્ધિ આવે તો પણ કરાય જ નહિ. મનાય જ નહિ. એટલે કે પર્વતિથિના બદલે એના પહેલાની અપર્વતિથિની ક્ષય/વૃદ્ધિ માનવાની શરું કરી, એમાંથી આ બધી ગરબડો ઉભી થઈ છે.''

પ્રતિકારક કારકઃ વાહ ભાઈ વાહ ! ચોર શાહુકારને દંડે. વર્ષો જૂની પ્રાણાલિકા એ જ છે કે પર્વતિથિની ક્ષય-વૃદ્ધિ ક્યારેય ન જ થાય. કદાચ હું

એમને જ કહું તોઃ ભાઈસા'બ ! તમારા પૂર્વજો તમામે તમામ આ જ માન્યતાના હતા. જ્યાં સુધી આ માન્યતા હતી ને ત્યાં સુધી કશી ગરબડ જ નહોતી. સમસ્ત-તપાગચ્છ પરસ્પર સ્નેહભાવ પૂર્વક શાંતિથી સાધના કરતો હતો. પણ ૧૯૯૨થી તમે (તમારા ગુરુવરે) જે પર્વતિથિની ક્ષય-વૃદ્ધિનો બખેડો ઉભો કર્યો, ત્યારથી બધી ગરબડો ઉભી થઈ છે. એ ય માત્ર તિથિઓની જ નહિ, પરંતુ બીજી પણ ઢગલાબંધ ગરબડો ઉભી થઈ છે, અને કરી છે. આ બખેડા પાછળ તો કેવા ય કાવાદાવા તમારા ગુરુદેવે ખેલવા પડ્યા છે. પી.એલ વૈદ્યને ફોડવા સુધીના કાવા દાવા તમારા ગુરુવર રમી ચૂક્યા છે. જો ન જાણતા હો તો 'પર્વતિથિનિર્ણય' (પંડિત મફતલાલ ઝવેરચંદ દ્વારા પ્રકાશિત)માં તમારા ગુરુવર આદિના હસ્તાક્ષરો જ તપાસી જો જો-ખ્યાલ આવી જશે કે નિશ્ચે પી.એલ. વૈદ્યને ફોડ્યા છે, તે સિવાય-જૂઠા પંચાંગો કે જૂઠા શાસ્ત્રપાઠોની પણ પોલ તમારી પહેંચાનમાં આવી જશે. અને સાચા શાસ્ત્રપાઠો પણ અમાપ મળશે.

આગળ પણ લખે છે કે ''જે તિથિમાં આરાધના વધારે કરવાની તે તિથિ મોટી તેમ જે મહિનામાં આરાધના વિશેષ કરવાની હોય તે ભાદરવો ચૈત્ર અને આસો મહિના પણ મોટા ખરા કે નહિ ××× તો તેની વૃદ્ધિએ = ચૈત્રની વૃદ્ધિએ ફાગણ, વૈશાખની વૃદ્ધિ કરી હોય ××× એવું ક્યારેય બન્યું છે ખરા ?'' પ્રતિકાર કારકઃ જે કીર્તિયશસૂરિજીને પૂ. ઉમાસ્વાતિવાચકજીનો **'क्षये पूर्वा तिथिः कार्या'** અને **'वृद्धौ कार्या तथोत्तरा'** આ બંને પ્રઘોષો, તિથિને માટે જ છે કે માસ માટે પણ છે ? તેની પણ ગતાગમ નથી તે શું જોઈને શાસનપક્ષના આચાર્યોને તિથિચર્ચા કરવાનું આમંત્રણ પાઠવતા હશે ? બે આઠમ, બે પૂનમ આદિ જ્યારે લૌકિક પંચાંગોમાં આવે ત્યારે **वृद्धौ कार्या तथोत्तरा** એ પ્રઘોષ લગાડીને લૌકિક બે આઠમ આદિમાંની બીજી આઠમને ઔદયિકી આઠમ માનીને આરાધવાની છે. અને તેથી પહેલી આઠમને પર્વતિથિમાં પણ નહિ ગણવાની, પરંતુ અપર્વતિથિ ગણવાની એટલે કે - બે સાતમ જ ગણવાનીઃ આ પ્રમાણે પર્વતિથિના તે નિયામક સૂત્રને બે ચૈત્ર કે બે ભાદરવા આદિ વખતે પણ લગાડીને પહેલા ચૈત્ર કે પહેલા ભાદરવાને ફલ્ગુમાસ તરીકે છોડી દેવાનું વિધાન કરનાર એટલે કે તિથિ માટેના સૂત્રોને માસ માટે પણ લાગુ કરનાર આત્મા, કઈ કક્ષાના ગણાય ? તે તમો જ વિચારો.

કારણકે તિથિની ઉત્પત્તિ ચંદ્રને આશ્રયીને છે, અને માસની ઉત્પત્તિ સૂર્યસંક્રાંતિને આશ્રીને છે. તેથી બીજી તિથિમાં 'ઉદય અને સમાપ્તિ' બંને રહેલી હોય છે. જ્યારે પહેલીમાં તો ફક્ત ઉદય જ રહેલ છે. તેમ સૂર્યસંક્રાંતિ જ્યારે એક માસમાં સમાપ્ત ન થતાં બીજા માસ સુધી ચાલતી હોય ત્યારે જ માસની

વૃદ્ધિ કહેવાય છે અને તેવી માસવૃદ્ધિના અવસરે **નિશીથસૂત્ર, દશવૈકાલિકસૂત્રના** આધારે પ્રથમ માસને 'કાલચૂલા' તરીકે જણાવીને અને આગમગ્રંથના **जइ फुल्ला** તથા તત્ત્વતરંગિણીના - **मासस्स वि वुड्ढीए पढमो मासो पमाण नो भणिओ । लोउत्तरम्मि लोइय पहम्मि न पहु नपुंसति ॥१॥ लोए पमाणचिंता-करणे दीवुच्छवम्मि भूदोहे । चिंतिज्जइ नो अहिओ अक्खय तइयाइपव्वेसु ॥२॥** ઈત્યાદિના આધારોને લઈને પ્રથમમાસને 'અધિકમાસ - ફલ્ગુમાસ કે નપુંસકમાસ' તરીકે ગણવાનું વિધાન છે ! તે માસવૃદ્ધિમાં **वृद्धौ कार्या तथोत्तरा** સૂત્ર લગાડનાર આત્મા અજ્ઞાની જ ગણાય.

સુજ્ઞ જનો ! **'क्षयेपूर्वा तिथिः कार्या'** છે. તિથિની વાત છે-માસની વાત નથી. માટે મોટા મહિનાની વૃદ્ધિએ પૂર્વોત્તર મહિનાની વાત ન આવે. તમે કદાચ, એમ દલીલ કરતા હો કે **'वृद्धौ कार्या तथोत्तरा'** આ તિથિના નિયમે જ તો ઉત્તર માસ ગ્રહણ કરો છો ને ? એના જવાબમાંઃ ઉપમા કે આલંબન સર્વદેશીય ન હોય, એક (અલ્પ) દેશીય હોય. જો તમે તિથિની જેમ મહિનાને મોટો માનીને તિથિની જેમ મહિના સાથે વર્તશો-તો જેમ ચૌદશની મોટી તિથિએ આખો દિવસ-રાત લીલોતરી ત્યાગ કે વિશેષ વ્રતનિયમ હોય છે, તેમ મોટા મહિનામાં પણ બધા જ દિવસ-રાત લીલોતરી ત્યાગ કે વિશેષ વ્રતનિયમ પાળશો ખરા ને ? તમારી ભાષામાં જેમ તિથિ મોટી તો મહિનો પણ મોટો... તો જેવો વ્યવહાર મોટી તિથિ સાથે જોડે - તેવો જ વ્યવહાર મોટા મહિના જોડે.... તાત્પર્યઃ કે તિથિ સાથે મહિનાના વાદ બધે ન લેવાય...

પે.૮૯, ૩જી કોલમમાં 'તમે બે ચૌદશ નથી માનતા પણ ભાદરવા બે માનો છો ? તો પહેલા ભાદરવમાં ભાદરવા સુદ-૪ ના ખાઈ શકાય ?'

પ્રતિકાર કારકઃ હા; શાસનપક્ષ પહેલો ભાદરવો જે અધિક છે. તે અધિક માસની બારેબાર તિથિનું પાલન કરે છે. અધિકમાસ કહીને અધિકમાસની બારતિથિએ તમામ વ્રતનિયમથી છૂટા બનવાનું નથી કહેતો, પણ પાળવાનું કહે છે. તે પ્રમાણે બે ચૌદશ કહો તો બે ચૌદશ પાળો.... બા (મમ્મી)ની બા ને પણ જુવાન જોધ દિકરો બા કહેશે. બંને બાને બા જ કહેશે. ને બંને બા સાથે બા જેવો જ વ્યવહાર કરશે. એક પણ બા જોડે પત્ની જેવો વ્યવહાર નહી કરે. માટે બે ચૌદશ બોલો-તો બંને પાળો.

વળી, બોલ્યા તેવું પળવાનું પણ સાર્થક બને - નહીંતર પ્રથમ ચૌદશને બોલવાની ચૌદશ, પણ પાળવાની નહિં. આ કેવું ? **बोलना चौदश और पालना कुछ नहि**.... હાથીના દાંત બતાવવાના જૂદા ને ચાવવાના જૂદા, આવું ય કો'ક કહી બેશે... પ્રથમ ચૌદશે તમો (ગૃહસ્થ) જમતા હો. તે વખતે તમારા ભાણામાં

જૈનેતર માણસ લીલોતરી શાક જુવે તો મનમાં શું વિચારે... ? કે ''આ ભાઈ તો મને કહેતાં હતાં કે અમે ચૌદશે લીલોતરી શાક ન ખાઈએ. ને આજે ચૌદશ હોવા છતાં આ ભાઈસા'બ તો શાક ખાય છે''... મતલબઃ હાથીના દાંત.....

હા; બે ભાદરવા વખતે પ્ર.ભા.સુ.૪માં આવો ભ્રમ નહીં થાય. પ્રથમ ભાદરવાની આગળ અધિક ભાદરવો કે ફલ્ગુ ભાદરવો બોર્ડ વગેરે ઉપર લખાય છે અને જન્મભૂમિ વગેરે પંચાંગમાં પણ લખાય છે. વળી ૧ મહિનાનું અંતર હોવાથી બધાની જાણમાં હોય છે. (બે ચૌદશ આદિમાં ૧ જ દિવસનું અંતર હોવાથી ભ્રમમાં રહી જાય. પણ બે ભાદરવા આદિમાં ભ્રમમાં ન રહે.) અર્થાત્ અધિક પ્રથમ ભાદરવા સુદ-૪ આવું લખાય છે. જ્યારે તિથિમાં કોઈપણ પંચાંગમાં પ્ર.૧૪/અ.૧૪ આવું લખાતું નથી.

પૃ.૯૦, કોલમ બીજી : '' આ પ્રઘોષ કોઈપણ નિષ્પક્ષ વિદ્વાન્ પાસે લઈ જાવ. તે વિદ્વાન તેનો જે અર્થ કરે તે માનજો. સામાન્યપણે સંસ્કૃત ભણેલો કોઈપણ આનો એજ કરશે - જે મેં તમને કરી બતાવ્યો.''

પ્રતિકાર કારકઃ વિદ્વાન પાસે જવાની શી જરૂર. હું તેમને જ પૂછું. કે તેઓ સસ્કૃત તો ભણ્યા જ છે ને ? જો હાં; તો 'આરાધના પણ પૂર્વતિથિમાં' અહીં તેમણે 'પૂર્વતિથિમાં' એમ કહી તિથિ શબ્દને સપ્તમીમાં કેમ મૂક્યો ? શું પ્રઘોષમાં **क्षये पूर्वा तिथौ** છે ? કે **तिथिः** છે.. ?

ભલા માણસ ! કોઈપણ વિદ્વાન્ **तिथिः कार्या**નો 'તિથિ કરો' એજ અર્થ કરશે, 'તિથિમાં કરો' એમ નહિ...

બીજીવાત : વિદ્વાન્ પાસે જવાની જરૂરત શી ? **हाथ कंगन को आरसी क्या** ? પૂર્વે બતાવી ગયો - એ ઢગલાબંધ પૂર્વાચાર્ય ભગવંતોના પાઠો શું એમની જાણમાં નથી ? ત્રીજીવાતઃ સામાન્યપણે સંસ્કૃત ભણેલો માણસ જૈનશાસનના કેવા ઉંધા અર્થ કરે છે - તે પણ શું એમની જાણમાં નથી ? સામાન્ય સંસ્કૃત ભણેલા દ્વારા તો ૧૯૯૨થી **क्षये पूर्वा तिथिः कार्या** ના ઉંધા અર્થ થવા માંડ્યા છે.

પૃ.૯૦ ૨જી કોલમ : ''પદવી-પ્રતિષ્ઠા-દીક્ષા-વિહાર-પ્રવેશ આ બધામાં પર્વતિથિની ક્ષય-વૃદ્ધિ માન્ય રાખે પણ પડિક્કમણું-પૌષધ-ઉત્સવ-તીર્થયાત્રા-ધજા-ઉપવાસ વગેરેમાં માન્ય નહિ; આ બેવડું ધોરણ કેમ ?''.

પ્રતિકાર કારકઃ પદવી-પ્રતિષ્ઠા દીક્ષા-વિહાર વગેરે માટે પર્વતિથિ પ્રઘોષનો નિયમ લગાવવો જરૂરી નથી. પ્રઘોષનો નિયમ માત્ર પર્વતિથિ માટે જ છે, બીજા માટે નહિ.

''આ બેવડું ધોરણ કેમ ?'' એના જવાબમાંઃ

પ્રતિકાર કારકઃ જૈનશાસનના બે ધોરણ એ જ તો જૈનશાસનનો સ્યાદ્વાદ

છે. સ્થુલભદ્રમુનિને વેશ્યાના ત્યાં ચાતુર્માસ કરવાની ગુરુમહારાજે સંમતિ આપી, પણ સિંહગુફાવાસીમુનિને સંમંતિ ના આપી. કહોકે 'આવા બે ધોરણ કેમ નભાવાય? શાસનને સમજવું ખૂબ અઘરું છે.''

પૃ.૯૦, ૩જી કોલમ : 'રવિવારના બદલે સોમવારનાં બંધ રાખો તો પણ સોમવારે 'આજે રવિવાર છે.' તેમ ન બોલી શકો તો તિથિમાં ફેરફાર કેમ કરી શકાય ?'

પ્રતિકાર કારકઃ સુજ્ઞ જન ! તિથિ છે તો આરાધના છે. તિથિ નથી તો આરાધના શેની ? તિથિની આરાધના કરવા માટે પર્વતિથિ અખંડ રાખવી જરૂરી છે માટે અપર્વનો છેદ (ક્ષય) કરી પર્વ બનાવવાની.

પૃ.૯૧, કોલમ પ્રથમ : ''પહેલી ચૌદશ હોય તો શું બોલવાનું ? પહેલી ચૌદશ જ !''

પ્રતિકાર કારકઃ પર્વતિથિ માટે ક્ષયેપૂર્વા૦ નો પ્રઘોષ હોવાથી અને આ પ્રઘોષમાં **कार्या** પદ હોવાથી તિથિ કરવાની પ્રધાનતા છે. જેથી બે ચૌદશ હોય તો બીજી ૧૪ની ચૌદશ તિથિ કરવાની, પહેલી ૧૪ને તેરસ બનાવવાની. આ અર્થની વિશદવિવેચના પણ પૂર્વાચાર્ય ભગવંતોએ કરી છે. **आद्या तु सामान्या अपर्वरूपा च । अत एव तस्या वृद्धेस्त्रयोदश्यामेव न्यासः क्रियते, स्थाप्यते इत्यर्थः ।** આવા તો કેટલાય શાસ્ત્રપાઠો છે. જો તેઓ સંસ્કૃત ભણેલા જ છે તો આ શાસ્ત્રપાઠનો શો અર્થ કરશે. શું એમ કહશે કે સોમવારને રવિવાર ન કહેવાય ? એ દૃષ્ટિએ શું આ શાસ્ત્રપાઠ ખોટો છે ?... ના; કદાચ આવું દુઃસાહસ તો તેઓ નહીં જ કરે.)

પૃ.૯૧ કોલમ પ્રથમઃ ''સાગર સમુદાયના આદ્યપુરુષ કહેવાય છે, તે ઉપાધ્યાયજી ધર્મસાગરજી મહારાજે....''

પ્રતિકાર કારકઃ સાગરસમુદાયના આદ્યપુરુષ ધર્મસાગરજી નથી. જો તેઓ સાગરસમુદાયની દૃષ્ટિએ વાત કરતા હોય તો પૂ. આગમોદ્ધારક શ્રી આનંદસાગરસૂરીશ્વરજી મ. સાગર સમુદાયના નેતા ગણાય અને ગચ્છની દૃષ્ટિએ વાત કરતા હોય તો પૂ. સિદ્ધસેનદિવાકરજી વિગેરે મ.ના કાળમાં પણ સાગરગચ્છ હતો જ. અને આમ જોવા જાઓ તો સાગરગચ્છની આખી પરંપરા પૂ. સુધર્માસ્વામિ ગણધર મહારાજાને સ્પર્શશે. હાં; તેઓ નહીં સ્પર્શી શકે. મતલબ કે આવા ગપગોળા આચાર્યપદને લાંછનરુપ છે.

આ સિવાય પણ કેટલુક લખાણ શાસ્ત્રવિરુદ્ધ તથા સમજદારી વિરુદ્ધ (અજ્ઞાનમૂલક) અથવા જડપક્કડતાને પોલાદી તત્ત્વ બનાવનારું છે. જે સુજ્ઞજનો સ્વયં વિચારી લે.

પરિશિષ્ટ - ૧

વિ.સં ૧૯૪૧ થી ૧૯૯૨ સુધી અજૈન પંચાંગમાં આવતી પર્વતિથિની ક્ષય-વૃદ્ધિ વખતે જૈનપંચાંગમાં થયેલા ફેરફારો

સં. ૧૯૪૧

અપર્વ ક્ષયવૃદ્ધિ	ચંડાંશુચંડુ પર્વ ક્ષયવૃદ્ધિ	ચં. પર્વક્ષય વૃદ્ધિ પ્રસંગે જૈન પંચાંગમાં અપર્વ ક્ષયવૃદ્ધિ
ચૈત્ર સુ.૯ ક્ષય	૧ ચૈત્ર વ.૮ બે	ચૈત્ર વ.૭ બે
વૈશાખ સુ.૩ ક્ષય	૨ જેઠ વ.૧૪ ક્ષય	જેઠ વ.૧૩ ક્ષય
અધિક જેઠ વ.૬ ક્ષય	૩ અશાડ સુ.૨ ક્ષય	અશાડ સુ.૧ ક્ષય
અધિક જેઠ વ.૩ બે	૧-૪ અશાડ સુ.૧૫ બે	૧-અશાડ સુ.૧૩ બે
અશાડ વ.૧૦ ક્ષય	૫ ભાદરવા સુ.૧૧ બે	ભાદરવા સુ.૧૦ બે
શ્રાવણ વ.૧૩ ક્ષય		
ભાદરવા વ.૬ ક્ષય		
આસો વ.૧૦ ક્ષય		

સં. ૧૯૪૨

અપર્વ ક્ષયવૃદ્ધિ	ચંડાંશુચંડુ પર્વ ક્ષયવૃદ્ધિ	ચં. પર્વક્ષય વૃદ્ધિ પ્રસંગે જૈન પંચાંગમાં અપર્વ ક્ષયવૃદ્ધિ
કારતક વ.૪ ક્ષય	૬ કારતક સુ.૫ બે	કારતક સુ.૪ બે
માગસર સુ.૧૨ ક્ષય	૭ માગસર સુ.૮ બે	માગસર સુ.૭ બે
પોષ વ.૩ ક્ષય	૨-૮ પોષ વ.૦)) બે	૨-પોષ વ.૧૩ બે
મહા સુ.૧૨ ક્ષય	૯ ફાગણ વ. ૨ ક્ષય	ફાગણ વ.૧ ક્ષય
ચૈત્ર સુ.૧૦ ક્ષય	૧૦ ફાગણ વ. ૮ બે	ફાગણ વ.૭ બે
ચૈત્ર વ.૧૨ બે	૧૧ જેઠ વ.૮ બે	જેઠ વ.૭ બે
વૈશાખ સુ.૩ ક્ષય	૧૨ જેઠ વ.૧૪ ક્ષય	જેઠ વ.૧૩ ક્ષય
જેઠ સુ.૬ ક્ષય	૧૩ અશાડ સુ.૧૧ ક્ષય	અસાડ સુ.૧૦ ક્ષય
શ્રાવણ વ.૯ ક્ષય	૧૪ અશાડ સુ. ૧૪ બે	અસાડ સુ.૧૩ બે
ભાદરવા સુ.૬ ક્ષય	૧૫ શ્રાવણ સુ.૨ ક્ષય	શ્રાવણ સુ.૧ ક્ષય
ભાદરવા સુ.૧૦ બે	૧૬ શ્રાવણ વ.૫ બે	શ્રાવણ વ.૪ બે
ભાદરવા વ.૧૩ ક્ષય	૩-૧૭ આસો સુ.૧૫ બે	૩-આસો સુ.૧૩ બે
આસો વ.૭ ક્ષય		

સં. ૧૯૪૩

અપર્વ ક્ષયવૃદ્ધિ	ચંડાંશુચંડુ પર્વ ક્ષયવૃદ્ધિ ચંડુ પર્વ ક્ષયવૃદ્ધિ	ચં. પર્વક્ષય વૃદ્ધિ પ્રસંગે જૈન પંચાંગમાં અપર્વ ક્ષયવૃદ્ધિ
પોષ વ.૧૦ ક્ષય	૧૮ કારતર વ.૧૧ ક્ષય	કારતક વ.૧૦ ક્ષય
માહ વ.૪ ક્ષય	૧૯ માગસર સુ.૮ બે	માગશર સુ.૭ બે
ફાગણ સુ.૩ બે	૨૦ માગસર વ.૫ ક્ષય	માગશર વ.૪ ક્ષય
ફાગણ સુ.૧૩ ક્ષય	૪-૨૧ પોષ વ.૦)) બે	૪-પોષ વ.૧૩ બે
ચૈત્ર વ.૧૨ બે	૨૨ ચૈત્ર વ.૨ ક્ષય	ચૈત્ર વ.૧ ક્ષય
વૈશાખ સુ.૧૦ ક્ષય	૨૩ જેઠ સુ.૧૪ ક્ષય	જેઠ સુ.૧૩ ક્ષય
જેઠ વ.૭ બે	૨૪ ભાદરવા સુ.૨ ક્ષય	ભાદરવા સુ.૧ ક્ષય
અશાડ સુ.૬ ક્ષય	૫-૨૫ આસો સુ.૧૫ બે	૫-આસો સુ.૧૩ બે
શ્રાવણ સુ.૯ ક્ષય	૨૬ આસો વ.૧૪ ક્ષય	આસો વ.૧૩ ક્ષય
શ્રાવણ વ.૪ જે		
આસો સુ.૬ ક્ષય		

સં. ૧૯૪૪

અપર્વ ક્ષયવૃદ્ધિ	ચંડાંશુચંડુ પર્વ ક્ષયવૃદ્ધિ	ચં. પર્વક્ષય વૃદ્ધિ પ્રસંગે જૈન પંચાંગમાં અપર્વ ક્ષયવૃદ્ધિ
કારતક વ.૪ બે	૨૭ માગશર સુ.૮ બે	માગશર સુ.૭ બે
કારતક વ.૬ ક્ષય	૨૮ પોષ સુ.૧૧ બે	પોષ સુ.૧૦ બે
માગશર સુ.૪ ક્ષય	૨૯ મહા વ.૧૧ ક્ષય	મહા વ.૧૦ ક્ષય
માગશ વ.૧૨ ક્ષય	૩૦ ફાગણ વ.૫ ક્ષય	ફાગણ વ.૪ ક્ષય
પોષ વ.૬ ક્ષય	૩૧ બીજા ચૈત્ર વ.૨ ક્ષય	બીજા ચૈત્ર વ.૧ ક્ષય
ફાગણ સુ.૩ બે	૬-૩૨ બી. ચૈત્ર વ. ૦)) બે	૬-બીજા ચૈત્ર વ.૧૩ બે
અધિક ચૈત્ર સુ.૬ બે	૩૩ વૈશાખ સુ.૧૧ ક્ષય	વૈશાખ સુ.૧૦ ક્ષય
અધિક ચૈત્ર સુ.૧૩ ક્ષય	૩૪ જેઠ સુ.૧૪ ક્ષય	જેઠ સુ.૧૩ ક્ષય
જેઠ વ.૧૨ બે	૩૫ શ્રાવણ વ.૮ બે	શ્રાવણ વ.૭ બે
અસાડ સુ.૬ ક્ષય	૩૬ ભાદરવા સુ.૨ ક્ષય	ભાદરવા સુ.૧ ક્ષય
શ્રાવણ સુ.૬ ક્ષય	૭-૩૭ આસો વ.૦)) ક્ષય	૭-આસો વ.૧૩ ક્ષય
આસો સુ.૬ ક્ષય		
આસો વ.૩ બે		

સં. ૧૯૪૫

અપર્વ ક્ષયવૃદ્ધિ	ચં-પર્વક્ષય વૃદ્ધિ	જૈન ટિપ્પણમાં
માગશર સુ.૪ ક્ષય	૩૮ માગશર સુ.૧૧ બે	માગશર સુ.૧૦ બે
માગશર વ.૧૩ ક્ષય	૮-૩૯ ચૈત્ર વ.૦))	૮-ચૈત્ર વ.૧૩ બે
પોષ સુ.૧૩ બે	૪૦ જેઠ વ. ૫ બે	જેઠ સુ.૪ બે
પોષ વ.૭ ક્ષય	૪૧ જેઠ વ. ૧૧ બે	જેઠ વ.૧૦ બે
મહા વ.૧૨ ક્ષય	૪૨ અસાડ સુ.૧૪ ક્ષય	અસાડ સુ.૧૩ ક્ષય
ફાગણ સુ.૬ બે	૪૩ શ્રાવણ સુ. ૨ બે	શ્રાવણ સુ.૧ બે
ફાગણ વ.૬ ક્ષય	૪૪ શ્રાવણ સુ.૫ ક્ષય	શ્રાવણ સુ.૪ ક્ષય
ચૈત્ર સુ.૧૦ બે	૪૫ શ્રાવણ વ.૨ ક્ષય	શ્રાવણ વ.૧ ક્ષય
ચૈત્ર સુ.૧૩ ક્ષય	૪૬ શ્રાવણ વ.૮ બે	શ્રાવણ વ.૭ બે
ચૈત્ર વ.૧૦ ક્ષય	૪૭ આસો સુ.૨ ક્ષય	આસો સુ.૧ ક્ષય
વૈશાખ વ.૩ ક્ષય	૪૮ આસો સુ.૧૪ ક્ષય	આસો સુ.૧૩ ક્ષય
જેઠ સુ.૧૦ ક્ષય		
જેઠ વ.૭ ક્ષય		
ભાદરવા સુ.૧૦ ક્ષય		
ભાદરવા વ.૧૩ બે		
આસો વ.૩ બે		

સં. ૧૯૪૬

અપર્વ ક્ષય વૃદ્ધિ	ચં-પર્વક્ષય વૃદ્ધિ	જૈન ટિપ્પણમાં
કારતક સુ.૭ ક્ષય	૯-૪૯ કારતક વ.૦)) ક્ષય	૯-કારતક વ.૧૩ ક્ષય
કારતક વ.૬ બે	૫૦ પોષ સુ.૫ ક્ષય	પોષ સુ.૪ ક્ષય
માઘ વ.૧ બે	૫૧ પોષ સુ.૧૪ બે	પોષ સુ.૧૩ બે
ફાગણ વ.૧૩ ક્ષય	૫૨ પોષ વ.૧૪ ક્ષય	પોષ વ.૧૩ ક્ષય
ચૈત્ર સુ.૯ બે	૫૩ માઘ વ.૮ ક્ષય	માહ વ.૭ ક્ષય
ચૈત્ર વ.૬ ક્ષય	૫૪ શ્રાવણ સુ.૧૪ ક્ષય	શ્રાવણ સુ.૧૩ ક્ષય
વૈશાખ વ.૧૦ ક્ષય	૫૫ અધિકભાદરવા વ.૨-ક્ષય	અધિકભાદરવા વ.૧ ક્ષય
જેઠ સુ.૪ બે	૫૬ આસો સુ.૧૪ ક્ષય	આસો સુ.૧૩ ક્ષય
જેઠ વ.૩ ક્ષય		
અશાડ વ.૬ ક્ષય		
શ્રાવણ સુ.૧ બે		
અધિક ભાદરવા વ.૧૨ બે		

બીજા ભાદરવા સુ.૧૦ ક્ષય
આસો વ.૭ બે

સં. ૧૯૪૭

અપર્વ ક્ષય વૃદ્ધિ	ચં-પર્વક્ષય વૃદ્ધિ	જૈન ટિપ્પણમાં
કારતક સુ.૭ ક્ષય	૫૭ પોષ વ.૨ બે	પોષ વ.૧ બે
કારતક વ.૯ બે	૧૦-૫૮ પોષ વ.૦)) ક્ષય	૧૦-પોષ વ.૧૩ ક્ષય
માગશર સુ.૧ ક્ષય	૫૯ મહા વ.૫ બે	મહા વ.૪ બે
પોષ સુ.૬ ક્ષય	૬૦ મહા વ.૮ ક્ષય	મહા વ.૭ ક્ષય
ફાગણ સુ.૬ ક્ષય	૬૧ શ્રાવણ સુ.૫ બે	શ્રાવણ સુ.૪ બે
ફાગણ સુ.૯ બે	૬૨ ભાદરવા વ.૨ ક્ષય	ભાદરવા વ.૧ ક્ષય
ફાગણ વ.૧૩ ક્ષય	જેઠ સુ.૯ બે	શ્રાવણ સુ.૧૩ ક્ષય
ચૈત્ર સુ.૧૩ બે	જેઠ વ.૩ ક્ષય	આસો સુ.૧ બે
ચૈત્ર વ.૭ ક્ષય	અશાડ વ.૬ ક્ષય	આસો સુ.૧૦ ક્ષય
વૈશાખ વ.૭ ક્ષય		

સં. ૧૯૪૮

અપર્વ ક્ષય વૃદ્ધિ	ચં-પર્વક્ષય વૃદ્ધિ	જૈન ટિપ્પણમાં
કારતક વ.૧૦ બે	૧૧-૬૩ કારતક સુ.૧૫ ક્ષય	૧૧-કારતક સુ.૧૩ ક્ષય
માગશર વ.૧૨ બે	૬૪ માગશર સુ.૮ ક્ષય	માગસર સુ.૭ ક્ષય
પોષ સુ.૧ ક્ષય	૬૫ મહા વ.૫ બે	મહા વ.૪ બે
મહા સુ.૭ ક્ષય	૬૬ ચૈત્ર વ. ૧૪ ક્ષય	ચૈત્ર વ.૧૩ ક્ષય
ફાગણ સુ.૧ ક્ષય	૬૭ વૈશાખ વ.૨ બે	વૈશાખ વ.૧ બે
ચૈત્ર સુ.૬ ક્ષય	૬૮ જેઠ સુ.૮ બે	જેઠ સુ.૭ બે
ચૈત્ર સુ.૧૩ બે	૬૯ અસાડ સુ.૧૪ બે	અસાડ સુ.૧૩ બે
વૈશાખ વ.૬ ક્ષય		
જેઠ સુ.૩ ક્ષય	૭૦ શ્રાવણ સુ.૫ બે	શ્રાવણ સુ.૪ બે
જેઠ વ.૧૦ ક્ષય	૭૧ આસો વ.૨ ક્ષય	આસો વ.૧ ક્ષય
અસાડ વ.૧ ક્ષય		
અસાડ વ.૧૩ ક્ષય		
શ્રાવણ વ.૬ ક્ષય		
ભાદરવા વ.૧૦ ક્ષય		
આસો સુ.૧ બે		

સં. ૧૯૪૯

અપર્વ ક્ષય વૃદ્ધિ	ચં-પર્વક્ષય વૃદ્ધિ	જૈન ટિપ્પણમાં
કારતક સુ.૪ બે	૭૨ કારતક સુ.૧૧ ક્ષય	કારતક સુ.૧૦ ક્ષય
માગશર વ.૧૨ બે	૧૨-૭૩ માગશર સુ.૧૫ ક્ષય	૧૨-માગશર સુ.૧૩ ક્ષય
પોષ સુ.૯ ક્ષય	૧૩-૭૪ માહ સુ.૧૫ ક્ષય	૧૩-માહ સુ.૧૩ ક્ષય
મહા વ.૫ બે	૭૫ ફાગણ સુ.૮ ક્ષય	ફાગણ સુ.૭ ક્ષય
ફાગણ વ.૭ બે	૭૬ ચૈત્ર સુ.૨ ક્ષય	ચૈત્ર સુ.૧ ક્ષય
વૈશાખ સુ.૬ ક્ષય	૭૭ વૈશાખ વ.૨ બે	વૈશાખ વ.૧ બે
પ્ર. અશાડ સુ.૧૩ બે	૭૮ વૈશાખ વ.૧૪ ક્ષય	વૈશાખ વ.૧૩ ક્ષય
પ્ર. અશાડ વ.૧૦ ક્ષય	૭૯ પ્ર. અશાડ સુ.૨ ક્ષય	પ્ર. અશાડ સુ. ૧ ક્ષય
શ્રાવણ સુ.૯ બે	૮૦ આસો સુ.૫ બે	આસો સુ.૪ બે
શ્રાવણ વ.૬ ક્ષય		
ભાદરવા વ.૧૦ ક્ષય		
આસો વ.૩ ક્ષય		

સં. ૧૯૫૦

અપર્વ ક્ષય વૃદ્ધિ	ચં-પર્વક્ષય વૃદ્ધિ	જૈન ટિપ્પણમાં
કારતક વ.૧૨ બે	૮૧ કારતક વ.૮ ક્ષય	કારતક વ.૭ ક્ષય
માગશર વ.૧ ક્ષય	૧૪-૮૨ માગશર વ.૦)) બે	૧૪-માગસર વ.૧૩ બે
પોષ સુ.૧૦ ક્ષય	૧૫-૮૩ મહા સુ.૧૫ ક્ષય	૧૫-મહા સુ.૧૩ ક્ષય
ફાગણ સુ.૯ ક્ષય	૮૪ મહા વ.૮ બે	મહા વ.૭ બે
વૈશાખ સુ.૬ ક્ષય	૮૫ ફાગણ વ.૧૧ બે	ફાગણ વ.૧૦ બે
વૈશાખ વ.૬ બે	૮૬ ચૈત્ર સુ.૨ ક્ષય	ચૈત્ર સુ.૧ ક્ષય
અસાડ વ.૧૦ ક્ષય	૮૭ વૈશાખ વ.૧૪ ક્ષય	વૈશાખ વ.૧૩ ક્ષય
શ્રાવણ વ.૧૩ ક્ષય	૮૮ અસાડ સુ.૨ ક્ષય	અસાડ સુ.૧ ક્ષય
ભાદરવા સુ.૧૩ બે	૮૯ અસાડ વ.૨ બે	અસાડ વ.૧ બે
ભાદરવા વ.૬ ક્ષય		
આસો વ.૧૦ ક્ષય		

સં. ૧૯૫૧

અપર્વ ક્ષય વૃદ્ધિ	ચં-પર્વક્ષય વૃદ્ધિ	જૈન ટિપ્પણમાં
કારતક વ.૪ ક્ષય	૯૦ કારતક સુ.૮ બે	કારતક સુ.૭ બે
માગશર વ.૮ ક્ષય	૯૧ પોષ વ.૨ ક્ષય	પોષ વ.૧ ક્ષય
પોષ સુ.૧ બે	૯૨ મહા સુ.૧૧ ક્ષય	માહ સુ.૧૦ ક્ષય

માહ સુ.૩ બે	૯૩ ફાગણ વ.૧૧ બે	ફાગણ વ.૧૦ બે
ફાગણ વ.૧ ક્ષય	૯૪ વૈશાખ સુ.૧૪ ક્ષય	વૈશાખ સુ.૧૩ ક્ષય
ચૈત્ર સુ.૧૦ ક્ષય	૯૫ વૈશાખ વ.૫ બે	વૈશાખ વ.૪ બે
જેઠ સુ.૬ ક્ષય	૯૬ અસાડ વ.૨ બે	અસાડ વ.૧ બે
અસાડ સુ.૧૦ ક્ષય	૯૭ શ્રાવણ સુ.૨ ક્ષય	શ્રાવણ સુ.૧ ક્ષય
ભાદરવા સુ.૬ ક્ષય		
ભાદરવા સુ.૧૩ બે		
ભાદરવા વ.૧૩ ક્ષય		

સં. ૧૯૫૨

અપર્વ ક્ષય વૃદ્ધિ	ચં-પર્વક્ષય વૃદ્ધિ	જૈન ટિપ્પણમાં
કારતક સુ.૩ ક્ષય	૯૮ કારતક સુ.૮ બે	કારતક સુ.૭ બે
પોષ વ.૯ ક્ષય	૯૯ કારતક વ.૧૧ ક્ષય	કારતક વ.૧૦ ક્ષય
માહ સુ.૪ બે	૧૦૦ માગશર સુ.૧૧ બે	માગસર સુ.૧૦ બે
માહ વ.૩ ક્ષય	૧૦૧ માગશર વ.૫ ક્ષય	માગસર વ.૪ ક્ષય
ફાગણ સુ.૬ બે	૧૦૨ ચૈત્ર વ.૨ ક્ષય	ચૈત્ર વ.૧ ક્ષય
ફાગણ સુ.૧૨ ક્ષય	૧૦૩ ચૈત્ર વ.૧૪ બે	ચૈત્ર વ.૧૩ બે
વૈશાખ સુ.૧૦ ક્ષય	૧૦૪ પ્ર. જેઠ સુ.૧૪ ક્ષય	પ્ર. જેઠ સુ.૧૩ ક્ષય
પ્ર.જેઠ વ.૧૦ બે	૧૦૫ શ્રાવણ સુ.૨ ક્ષય	શ્રાવણ સુ.૧ ક્ષય
બીજા જેઠ સુ.૭ ક્ષય	૧૦૬ ભાદરવા સુ.૫ ક્ષય	★ભાદરવા સુ.૩ બે અથવા ભાદરવા સુ.૬ ક્ષય
અસાડ સુ.૯ ક્ષય	૧૦૭ ભાદરવા વ.૨ બે	ભાદરવા વ.૧ બે
અસાડ વ.૬ બે	૧૦૮ ભાદરવા વ.૧૪ ક્ષય	ભાદરવા વ. ૧૩ ક્ષય
શ્રાવણ સુ.૨ ક્ષય		

★ સં. ૧૯૫૨માં ચંડાંશુચંડુ પંચાંગના ભાદરવા સુ.૫ ના ક્ષયે. ભાદરવા સુ.૩ અને ભાદરવા સુ.૬ ના ક્ષય માટે જુઓ પર્વતિથિનિર્ણય પુસ્તક પૃષ્ઠ. ૪૯

(પૃ.૪૯ ઉપર લખેલ છે કે : "સં.૧૯૫૨માં ભા.સુ.૫ પર્વનો ક્ષય કરવામાં આવ્યો હતો. તેવો આ. વિજયરામચંદ્રસૂરિજીનો પ્રચાર ખોટો છે. પરંતુ સં. ૧૯૫૨માં પંચાંગ બદલવા ન બદલવાનો મતભેદ હતો. ××× તે વખતે જૈનસંઘમાં કોઈએ પણ પર્વતિથિ સુદપાંચમનો ક્ષય કર્યો નહોતો" : પ્રકાશક :)

સં. ૧૯૫૩

અપર્વ ક્ષય વૃદ્ધિ	ચં-પર્વક્ષય વૃદ્ધિ	જૈન ટિપ્પણમાં
કારતક સુ.૩ ક્ષય	૧૦૯ કારતક સુ.૧૧ બે	કારતક સુ.૧૦ બે
કારતક વ.૧૨ ક્ષય	૧૧૦ માગશર સુ.૧૪ બે	માગશર સુ.૧૩ બે
પોષ વ.૧૦ ક્ષય	૧૧૧ માગશર વ-૫ ક્ષય	માગસર વ.૪ ક્ષય
માહ સુ.૬ બે	૧૧૨ ફાગણ સુ.૧૧ ક્ષય	ફાગણ સુ.૧૦ ક્ષય
માહ વ.૪ ક્ષય	૧૧૩ ફાગણ વ.૧૪ બે	ફાગણ વ.૧૩ બે
ફાગણ સુ.૧૦ બે	૧૧૪ ચૈત્ર વ.૨ ક્ષય	ચૈત્ર વ.૧ ક્ષય
ફાગણ વ.૧૦ ક્ષય	૧૧૫ જેઠ સુ.૧૪ ક્ષય	જેઠ સુ.૧૩ ક્ષય
વૈશાખ સુ.૩ બે	૧૧૬ જેઠ વ.૧૪ બે	જેઠ વ.૧૩ બે
વૈશાખ સુ.૧૦ બે	૧૧૭ શ્રાવણ વ.૧૧ બે	શ્રાવણ વ.૧૦ બે
અશાડ સુ.૬ ક્ષય	૧૧૮ ભાદરવા સુ.૨ ક્ષય	ભાદરવા સુ.૧ ક્ષય
શ્રાવણ સુ.૯ ક્ષય	૧૧૯ ભાદરવા સુ.૧૪ ક્ષય	ભાદરવા સુ.૧૩ ક્ષય
ભાદરવા વ.૧ બે	૧૨૦ આસો વ.૧૪ ક્ષય	આસો વ.૧૩ ક્ષય
આસો સુ.૬ ક્ષય		
આસો વ.૬ બે		

સં. ૧૯૫૪

અપર્વ ક્ષય વૃદ્ધિ	ચં-પર્વક્ષય વૃદ્ધિ	જૈન ટિપ્પણમાં
માગશર સુ.૪ ક્ષય	૧૨૧ માગશર સુ.૧૪ બે	માગશર સુ.૧૩ બે
માગશર વ.૧૩ ક્ષય	૧૨૨ પોષ વ.૨ બે	પોષ વ.૧ બે
ફાગણ સુ.૯ બે	૧૨૩ પોષ વ.૫ ક્ષય	પોષ વ.૪ ક્ષય
ચૈત્ર વ.૧૦ ક્ષય	૧૨૪ માહ વ.૧૧ ક્ષય	માહ વ.૧૦ ક્ષય
વૈશાખ સુ.૩ બે	૧૨૫ ફાગણ વ.૫ ક્ષય	ફાગણ વ.૪ ક્ષય
વૈશાખ વદ-૩ ક્ષય	૧૨૬ જેઠ વ.૧૪ બે	જેઠ વ.૧૩ બે
જેઠ વ.૬ ક્ષય	૧૨૭ અશાડ સુ.૧૪ ક્ષય	અશાડ સુદ ૧૩ ક્ષય
ભાદરવા સુ.૧૦ ક્ષય	૧૨૮શ્રાવણ વ.૨ ક્ષય	શ્રાવણ વ.૧ ક્ષય
પ્ર. આસો સુ.૧૩ ક્ષય	૧૨૯ શ્રાવણ વ.૧૧ બે	શ્રાવણ વ.૧૦ બે
પ્ર. આસો વ.૬ બે	૧૩૦ આસો વ.૧૪ ક્ષય	આસો વ.૧૩ ક્ષય
બીજા આસો સુ.૬ ક્ષય		
આસો વ.૯ બે		

સં. ૧૯૫૫

અપર્વ ક્ષય વૃદ્ધિ	ચં-પર્વક્ષય વૃદ્ધિ	જૈન ટિપ્પણમાં
માહ સુ.૪ ક્ષય	૧૩૧ માગશર સુ.૫ ક્ષય	માગશર સુ.૪ ક્ષય

માસ સુ.૯ બે	૧૩૨ માગશર વ.૨ બે	માગશર વ.૧ બે
માહ વ.૧૨ ક્ષય	૧૩૩ માગશર વ.૧૪ ક્ષય	માગશર વ.૧૩ ક્ષય
ફાગણ સુ.૧૨ બે	૧૩૪ અશાડ સુ.૧૪ ક્ષય	અશાડ સુ.૧૩ ક્ષય
ફાગણ વ.૬ ક્ષય	૧૩૫ શ્રાવણ વ.૨ ક્ષય	શ્રાવણ વ.૧ ક્ષય
ચૈત્ર વ.૧૦ ક્ષય	૧૩૬ શ્રાવણ વ.૦)) બે	શ્રાવણ વ.૧૩ બે
વૈશાખ સુ.૭ બે	અશાડ સુ.૩ બે	આસો સુ.૧૩ બે
વૈશાખ વ.૩ ક્ષય	ભાદરવા સુ.૧૦ ક્ષય	આસો વ.૯ બે
જેઠ વ.૬ ક્ષય		

સં. ૧૯૫૬

અપર્વ ક્ષય વૃદ્ધિ	ચં-પર્વક્ષય વૃદ્ધિ	જૈન ટિપ્પણમાં
કારતક સુ.૭ ક્ષય	૧૩૭ માગશર વ.૨ બે	માગશર વ.૧ બે
માગશર સુ.૧૨ ક્ષય	૧૩૮ પોષ વ.૫ બે	પોષ વ.૪ બે
પોષ સુ.૬ ક્ષય	૧૬-૧૩૯ પોષ વ. ૦))	૧૬-પોષ વ.૧૩ ક્ષય
ફાગણ સુ.૪ ક્ષય	૧૪૦ જેઠ સુ.૧૧ બે	જેઠ સુ.૧૦ બે
ફાગણ વ.૧૩ ક્ષય	૧૭-૧૪૧ જેઠ વ.૦)) ક્ષય	૧૭-જેઠ વ.૧૩ ક્ષય
ચૈત્ર વ.૧ બે	૧૪૨ અશાડ સુ.૨ બે	અશાડ સુ.૧ બે
ચૈત્ર વ.૬ ક્ષય	૧૪૩ શ્રાવણ સુ.૮ બે	શ્રાવણ સુ.૭ બે
વૈશાખ સુ.૪ ક્ષય	૧૪૪ શ્રાવણ વ.૧૪ બે	શ્રાવણ વ.૧૩ બે
વૈશાખ સુ.૬ બે	૧૪૫ ભાદરવા વ.૨ ક્ષય	ભાદરવા વ.૧ ક્ષય
વૈશાખ વ.૧૦ ક્ષય	શ્રાવણ સુ.૧૩ ક્ષય	આસો સુ.૪ બે
જેઠ વ.૩ ક્ષય	શ્રાવણ વ.૧૦ ક્ષય	આસો સુ.૧૦ ક્ષય
અશાડ વ.૬ ક્ષય		

સં. ૧૯૫૭

અપર્વ ક્ષય વૃદ્ધિ	ચં-પર્વક્ષય વૃદ્ધિ	જૈન ટિપ્પણમાં
કારતક વ.૧૨ બે	૧૪૬ કારતક સુ.૧૪ ક્ષય	કારતક સુ.૧૩ ક્ષય
પોષ સુ.૧૩ ક્ષય	૧૪૭ માગશર સુ.૮ ક્ષય	માગશર સુ.૭ ક્ષય
મહા સુ.૭ ક્ષય	૧૪૮ પોષ વ.૫ બે	પોષ વ.૪ બે
મહા વ.૭ બે	૧૮-૧૪૯ માહ વ.૦)) ક્ષય	૧૮-માહ વ.૧૩ ક્ષય
ચૈત્ર વ.૧ બે	૧૫૦ ચૈત્ર સુ.૫ ક્ષય	ચૈત્ર સુ.૪ ક્ષય
જેઠ વ.૧૦ ક્ષય	૧૫૧ ચૈત્ર વ.૧૪ ક્ષય	ચૈત્ર વ.૧૩ ક્ષય
અશાડ વ.૧૩ ક્ષય	૧૫૨ જેઠ સુ.૨ ક્ષય	જેઠ સુ.૧ ક્ષય
પ્ર. શ્રાવણ સુ.૭ બે	૧૫૩ જેઠ સુ.૧૧ બે	જેઠ સુ.૧૦ બે

પ્ર. શ્રાવણ વ.૬ ક્ષય		
બી. શ્રાવણ વ.૯ ક્ષય	૧૫૪ ભાદરવા વ.૨ ક્ષય	ભાદરવા વ.૧ ક્ષય
ભાદરવા સુ.૪ બે		
આસો વ.૭ ક્ષય		
આસો વ.૧૩ બે		

સં. ૧૯૫૮

અપર્વ ક્ષય વૃદ્ધિ	ચં-પર્વક્ષય વૃદ્ધિ	જૈન ટિપ્પણમાં
માગશર સુ.૯ ક્ષય	૧૯-૧૫૫ કારતક સુ.૧૫ ક્ષય	૧૯-કારતક સુ.૧૩ ક્ષય
મહા વ.૧૦ બે	૨૦-૧૫૬ કારતક વ.૦)) બે	૨૦-કારતક વ.૧૩ બે
ફાગણ સુ.૧ ક્ષય	૧૫૭ પોષ સુ.૧૪ ક્ષય	પોષ સુ.૧૩ ક્ષય
ચૈત્ર સુ.૬ ક્ષય	૧૫૮ પોષ વ.૮ બે	પોષ વ.૭ બે
જેઠ વ.૧૦ ક્ષય	૧૫૯ મહા સુ.૮ બે	મહા સુ.૭ બે
અશાડ વ.૧૩ ક્ષય	૧૬૦ ચૈત્ર વ.૧૪ ક્ષય	ચૈત્ર વ.૧૩ ક્ષય
શ્રાવણ સુ.૧૨ બે	૧૬૧ જેઠ સુ.૨ ક્ષય	જેઠ સુ.૧ ક્ષય
શ્રાવણ વ.૬ ક્ષય	૨૧-૧૬૨ જેઠ સુ.૧૫ બે	૨૧-જેઠ સુ.૧૩ બે
ભાદરવા વ.૯ ક્ષય		
આસો સુ.૭ બે		
આસો વ.૩ ક્ષય		

સં. ૧૯૫૯

અપર્વ ક્ષય વૃદ્ધિ	ચં-પર્વક્ષય વૃદ્ધિ	જૈન ટિપ્પણમાં
કારતક વ.૭ ક્ષય	૨૨-૧૬૩ મહા સુ.૧૫ ક્ષય	૨૨-મહા સુ.૧૩ ક્ષય
માગશર સુ.૧ બે	૧૬૪ મહા વ.૧૧ બે	મહા વ.૧૦ બે
માગશર વ.૧ ક્ષય	૧૬૫ વૈશાખ વ.૮ બે	વૈશાખ વ.૭ બે
પોષ સુ.૩ બે	૧૬૬ વૈશાખ વ.૧૪ ક્ષય	વૈશાખ વ.૧૩ ક્ષય
પોષ સુ.૯ ક્ષય	૧૬૭ જેઠ સુ.૧૧ ક્ષય	જેઠ સુ.૧૦ ક્ષય
ફાગણ સુ.૯ ક્ષય	૧૬૮ જેઠ સુ.૧૪ બે	જેઠ સુ.૧૩ બે
ચૈત્ર સુ.૧૩ ક્ષય	૧૬૯ અશાડ સુ.૨ ક્ષય	અશાડ સુ.૧ ક્ષય
ચૈત્ર વ.૪ બે	૧૭૦ અશાડ વ.૫ બે	અશાડ વ.૪ બે
વૈશાખ સુ.૬ ક્ષય	૧૭૧ શ્રાવણ સુ.૧૧ બે	શ્રાવણ સુ.૧૦ બે
અશાડ વ.૯ ક્ષય	૧૭૨ ભાદરવા વ.૫ ક્ષય	ભાદરવા વ.૪ ક્ષય
શ્રાવણ સુ.૬ ક્ષય	૧૭૩ આસો સુ.૨ ક્ષય	આસો સુ.૧ ક્ષય
શ્રાવણ વ.૧૩ ક્ષય		
ભાદરવા વ.૧ બે		

આસો સુ.૭ બે
આસો વ.૧૦ ક્ષય

સં. ૧૯૯૦

અપર્વ ક્ષય વૃદ્ધિ	ચં-પર્વક્ષય વૃદ્ધિ	જૈન ટિપ્પણમાં
કારતક સુ.૧૦ બે	૧૭૪ માગશર વ.૮ ક્ષય	માગશર વ.૭ ક્ષય
કારતક વ.૩ ક્ષય	૧૭૫ પોષ વ.૨ ક્ષય	પોષ વ.૧ ક્ષય
પોષ સુ.૪ બે	૧૭૬ ફાગણ વ.૧૪ બે	ફાગણ વ.૧૩ બે
મહા સુ.૭ બે	૧૭૭ અશાડ સુ.૨ ક્ષય	અશાડ સુ.૧ ક્ષય
મહા સુ.૧૦ ક્ષય	૧૭૮ શ્રાવણ સુ.૫ ક્ષય	શ્રાવણ સુ.૪ ક્ષય
ફાગણ વ.૧ ક્ષય	૧૭૯ આસો સુ.૨ ક્ષય	આસો સુ.૧ ક્ષય
ચૈત્ર સુ.૯ ક્ષય	૧૮૦ આસો સુ.૧૧ બે	આસો સુ.૧૦ બે
વૈશાખ સુ.૧૩ ક્ષય	૧૮૧ આસો વ.૧૧ ક્ષય	આસો વ.૧૦ ક્ષય
પ્ર. જેઠ સુ.૭ ક્ષય		
બી. જેઠ સુ.૧૦ ક્ષય		
બી. જેઠ વ.૧ બે		
શ્રાવણ વ.૧ બે		
શ્રાવણ વ.૧૩ ક્ષય		

સં. ૧૯૯૧

અપર્વ ક્ષય વૃદ્ધિ	ચં-પર્વક્ષય વૃદ્ધિ	જૈન ટિપ્પણમાં
કારતક વ.૪ ક્ષય	૧૮૨ કારતક સુ.૧૪ બે	કારતક સુ.૧૩ બે
માગશર વ.૯ ક્ષય	૧૮૩ મહા વ.૮ ક્ષય	મહા વ.૭ ક્ષય
પોષ સુ.૬ બે	૧૮૪ મહા વ.૧૪ બે	મહા વ.૧૩ બે
પોષ વ.૩ ક્ષય	૧૮૫ ચૈત્ર સુ.૨ બે	ચૈત્ર સુ.૧ બે
ફાગણ વ.૧ ક્ષય	૧૮૬ વૈશાખ સુ.૧૪ ક્ષય	વૈશાખ સુ.૧૩ ક્ષય
ચૈત્ર સુ.૧૦ ક્ષય	૧૮૭ શ્રાવણ સુ.૨ ક્ષય	શ્રાવણ સુ.૧ ક્ષય
વૈશાખ વ.૧૨ બે	૧૮૮ ભાદરવા સુ.૫ ક્ષય	★ ભાદરવા સુ.૩ અથવા ૬ ક્ષય
જેઠ સુ.૭ ક્ષય	૧૮૯ ભાદરવા વ.૫ બે	ભાદરવા વ.૪ બે
અશાડ સુ.૧૦ ક્ષય	૧૯૦ ભાદરવા વ.૧૪ ક્ષય	ભાદરવા વ.૧૩ ક્ષય
અશાડ વ.૯ બે		

★ સં. ૧૯૫૨ મુજબ છતાં વિશેષ માટે જુઓ.
સં. ૧૯૯૧ ના શ્રાવણ માસનો જૈન ધર્મ પ્રકાશનો અંક.

સં. ૧૯૯૨

અપર્વ ક્ષય વૃદ્ધિ	ચં-પર્વક્ષય વૃદ્ધિ	જૈન ટિપ્પણમાં
કારતક સુ.૩ ક્ષય	૧૯૧ કારતક સુ.૧૪ બે	કારતક સુ.૧૩ બે
પોષ સુ.૬ બે	૧૯૨ કારતક વ.૧૧ ક્ષય	કારતક વ.૧૦ ક્ષય
પોષ વ.૧૦ ક્ષય	૧૯૩ પોષ સુ.૨ ક્ષય	પોષ સુ.૧ ક્ષય
માહ વ.૪ ક્ષય	૧૯૪ ચૈત્ર સુ.૨ બે	ચૈત્ર સુ.૧ બે
માહ વ.૯ ક્ષય	૧૯૫ ચૈત્ર વ.૨ ક્ષય	ચૈત્ર વ.૧ બે
ફાગણ વ.૯ ક્ષય	૧૯૬ જેઠ સુ.૧૪ ક્ષય	જેઠ સુ.૧૩ ક્ષય
વૈશાખ સુ.૬ બે	૧૯૭ અશાડ સુ.૨ બે	અશાડ સુ.૧ બે
વૈશાખ સુ.૯ ક્ષય	૧૯૮ અશાડ સુ.૫ ક્ષય	અશાડ સુ.૪ ક્ષય
વૈશાખ વ.૭ ક્ષય	૧૯૯ અશાડ વ.૨ ક્ષય	અશાડ વ.૧ ક્ષય
વૈશાખ વ.૧૨ બે	૨૦૦ અશાડ વ.૮ બે	અશાડ વ.૭ બે
શ્રાવણ સુ.૧૦ ક્ષય	૨૦૧ ભાદરવા વ.૫ બે	ભાદરવા વ.૪ બે
ભાદરવા સુ.૧૩ ક્ષય		
આસો સુ.૬ ક્ષય		
આસો વ.૯ બે		
આસો વ.૧૩ ક્ષય		

સં. ૧૯૯૩

અપર્વ ક્ષય વૃદ્ધિ	ચં-પર્વક્ષય વૃદ્ધિ	જૈન ટિપ્પણમાં
માગશર સુ.૩ ક્ષય	૨૦૨ માગશર વ.૨ બે	માગશર વ.૧ બે
માગશર વ.૧૨ ક્ષય	૨૦૩ માહ સુ.૨ ક્ષય	માહ સુ.૧ ક્ષય
માહ સુ.૯ બે	૨૦૪ માહ વ.૧૧ ક્ષય	માહ વ.૧૦ ક્ષય
ફાગણ સુ.૧૨ બે	૨૦૫ ફાગણ વ.૫ ક્ષય	ફાગણ વ.૪ ક્ષય
પ્ર. ચૈત્ર વ.૯ ક્ષય	૨૦૬ જેઠ સુ.૧૪ ક્ષય	જેઠ સુ.૧૩ ક્ષય
બી. ચૈત્ર સુ.૬ બે	૨૦૭ અશાડ વ.૨ ક્ષય	અશાડ વ.૧ ક્ષય
બી. ચૈત્ર વ.૩ ક્ષય		
વૈશાખ વ.૬ ક્ષય	ભાદરવા સુ.૧૩ ક્ષય	ભાદરવા વ.૯ બે
જેઠ સુ.૧ બે	શ્રાવણ સુ.૧૦ ક્ષય	આસો સુ.૬ ક્ષય
અશાડ વ.૧૩ બે		

સં. ૧૯૯૪

અપર્વ ક્ષય વૃદ્ધિ	ચં-પર્વક્ષય વૃદ્ધિ	જૈન ટિપ્પણમાં
માગશર સુ.૪ ક્ષય	૨૦૮ કારતક સુ.૧૧ ક્ષય	કારતક સુ.૧૦ ક્ષય

માગશર વ.૧૩ ક્ષય	૨૦૯ કારતક વ.૨ બે	કારતક વ.૧ બે
માહ સુ.૩ ક્ષય	૨૧૦ માગશર વ.૫ બે	માગશર વ.૪ બે
માહ સુ.૧૨ બે	૨૩-૨૧૧ ફાગણ સુ.૧૫ બે	૨૩-ફાગણ સુ.૧૩ બે
માહ વ.૧૨ ક્ષય	૨૧૨ ફાગણ વ.૫ ક્ષય	ફાગણ વ.૪ ક્ષય
ચૈત્ર વ.૧૦ ક્ષય	૨૧૩ અશાડ સુ.૧૪ ક્ષય	અશાડ સુ.૧૩ ક્ષય
વૈશાખ સુ.૯ બે	૨૧૪ શ્રાવણ વ.૨ ક્ષય	શ્રાવણ વ.૧ ક્ષય
વૈશાખ વ.૩ ક્ષય	૨૧૫ ભાદરવા સુ.૨ બે	ભાદરવા સુ.૧ બે
જેઠ વ.૬ ક્ષય		
અશાડ સુ.૬ બે		
ભાદરવા સુ.૯ ક્ષય		
આસો સુ.૧૩ ક્ષય		
આસો વ.૧૨ બે		

સં. ૧૯૬૫

અપર્વ ક્ષય વૃદ્ધિ	ચં-પર્વક્ષય વૃદ્ધિ	જૈન ટિપ્પણમાં
કારતક સુ. ૭ ક્ષય	૨૧૬ માગશર સુ.૧૧ ક્ષય	માગશર સુ.૧૦ ક્ષય
ફાગણ સુ.૪ ક્ષય	૨૧૭ માગશર વ.૫ બે	માગશર વ.૪ બે
ફાગણ વ.૧૩ ક્ષય	૨૧૮ પોષ સુ.૫ ક્ષય	પોષ સુ.૪ ક્ષય
વૈશાખ સુ.૯ બે	૨૧૯ પોષ વ.૮ બે	પોષ વ.૭ બે
વૈશાખ વ.૧૦ ક્ષય	૨૨૦ પોષ વ.૧૪ ક્ષય	પોષ વ.૧૩ ક્ષય
જેઠ વ.૧ ક્ષય	૨૪-૨૨૧ ફાગણ સુ.૧૫ બે	૨૪-ફાગણ સુ.૧૩ બે
અશાડ વ.૬ ક્ષય	૨૨૨ વૈશાખ સુ.૨ ક્ષય	વૈશાખ સુ.૧ ક્ષય
પ્ર. શ્રાવણ વ.૯ ક્ષય	૨૫-૨૨૩ જેઠ સુ.૧૫ બે	૨૫-જેઠ સુ.૧૩ બે
ભાદરવા વ.૬ ક્ષય	૨૨૪ જેઠ વ.૧૪ ક્ષય	જેઠ વ.૧૩ ક્ષય
ભાદરવા વ.૧૨ બે	૨૨૫ અશાડ સુ.૫ બે	અશાડ સુ.૪ બે
	૨૨૬ બી. શ્રાવણ સુ.૨ બે	બી. શ્રાવણ સુ.૧ બે
	૨૨૭ બી. શ્રાવણ વ.૨ ક્ષય	બી. શ્રાવણ વ.૧ ક્ષય
	૨૨૮ આસો સુ.૧૪ ક્ષય	આસો સુ.૧૩ ક્ષય
	૨૬-૨૨૯ આસો વ.૦)) બે	૨૬-આસો વ.૧૩ બે

સં. ૧૯૬૬

અપર્વ ક્ષય વૃદ્ધિ	ચં-પર્વક્ષય વૃદ્ધિ	જૈન ટિપ્પણમાં
કારતક સુ.૭ ક્ષય	૨૩૦ માગશર વ.૮ બે	માગશર વ.૭ બે
માગશર સુ.૧૨ ક્ષય	૨૩૧ પોષ વ.૧૧ બે	પોષ વ.૧૦ બે

પોષ સુ.૬ ક્ષય	૨૩૨ પોષ વ.૧૪ ક્ષય	પોષ વ.૧૩ ક્ષય
મહા સુ.૧૩ ક્ષય	૨૩૩ મહા સુ.૧૪ બે	મહા સુ.૧૩ બે
ફાગણ વ.૩ બે	૨૩૪ ફાગણ સુ.૫ ક્ષય	ફાગણ સુ.૪ ક્ષય
વૈશાખ સુ.૧૩ બે	૨૩૫ ફાગણ વ.૧૪ ક્ષય	ફાગણ વ.૧૩ ક્ષય
વૈશાખ વ.૧૦ ક્ષય	૨૩૬ વૈશાખ સુ.૨ ક્ષય	વૈશાખ સુ.૧ ક્ષય
જેઠ વ.૧૨ ક્ષય	૨૩૭ ભાદરવા વ.૨ ક્ષય	ભાદરવા વ.૧ ક્ષય
અશાડ સુ.૧૦ બે		
અશાડ વ.૬ ક્ષય		
શ્રાવણ વ.૯ ક્ષય		
ભાદરવા સુ.૬ બે		
આસો વ.૬ ક્ષય		

સં. ૧૯૬૭

અપર્વ ક્ષય વૃદ્ધિ	ચં-પર્વક્ષય વૃદ્ધિ	જૈન ટિપ્પણમાં
કારતક સુ.૧ બે	૨૬-૨૩૮ કારતક સુ.૧૫ ક્ષય	૨૬-કારતક સુ.૧૩ ક્ષય
માગશર સુ.૪ બે	૨૩૯ પોષ વ.૧૧ બે	પોષ વ.૧૦ બે
માગશર સુ.૭ ક્ષય	૨૪૦ ચૈત્ર વ.૧૪ ક્ષય	ચૈત્ર વ.૧૩ ક્ષય
પોષ સુ.૧૩ ક્ષય	૨૪૧ જેઠ સુ.૨ ક્ષય	જેઠ સુ.૧ ક્ષય
માહ સુ.૭ ક્ષય	૨૪૨ જેઠ વ.૨ બે	જેઠ વ.૧ બે
ફાગણ સુ.૧૨ ક્ષય	૨૪૩ શ્રાવણ સુ.૧૪ બે	શ્રવાણ સુ.૧૩ બે
ફાગણ વ.૪ બે	૨૪૪ શ્રાવણ વ.૫ ક્ષય	શ્રાવણ વ.૪ ક્ષય
ચૈત્ર સુ.૬ ક્ષય	૨૪૫ આસો વ.૨ ક્ષય	આસો વ.૧ ક્ષય
ચૈત્ર વ.૭ બે		
જેઠ વ.૧૦ ક્ષય	ભાદરવા સુ.૩ ક્ષય	ભાદરવા વ.૯ ક્ષય
અશાડ વ.૧૩ ક્ષય	ભાદરવા સુ.૪ બે	આસો વ.૧ ક્ષય

સં. ૧૯૬૮

અપર્વ ક્ષય વૃદ્ધિ	ચં-પર્વક્ષય વૃદ્ધિ	જૈન ટિપ્પણમાં
કારતક વ.૭ ક્ષય	૨૪૬ પોષ વ.૧૧ બે	પોષ વ.૧૦ બે
માગશર સુ.૪ બે	૨૪૭ મહા સુ.૧૪ ક્ષય	મહા સુ.૧૩ ક્ષય
માગશર વ.૧ ક્ષય	૨૪૮ મહા વ.૧૪ બે	મહા વ.૧૩ બે
પોષ વ.૬ ક્ષય	૨૪૯ ફાગણ સુ.૮ ક્ષય	ફાગણ સુ.૭ ક્ષય
ચૈત્ર સુ.૧૩ ક્ષય	૨૫૦ જેઠ વ.૨ બે	જેઠ વ.૧ બે

ચૈત્ર વ.૭ બે	૨૫૧ બી. અશાડ સુ.૧૪ બે	બી. અશાડ સુ.૧૩ બે
વૈશાખ સુ.૬ ક્ષય	૨૫૨ ભાદરવા સુ.૨ ક્ષય	ભાદરવા સુ.૧ ક્ષય
જેઠ સુ.૧૦ ક્ષય	૨૫૩ આસો સુ.૧૪ બે	આસો સુ.૧૩ બે
પ્ર. અશાડ સુ.૩ ક્ષય	૨૫૪ આસો વ.૨ ક્ષય	આસો વ.૧ ક્ષય
બી. અશાડ સુ.૬ ક્ષય	૨૭-૨૫૫ આસો વ.0)) ક્ષય	૨૭-આસો વ.૧૩ ક્ષય
બી. અશાડ વ.૧૩ ક્ષય		
ભાદરવા સુ.૧૦ બે		
ભાદરવા વ.૧૦ ક્ષય		

સં. ૧૯૬૯

અપર્વ ક્ષય વૃદ્ધિ	ચં-પર્વક્ષય વૃદ્ધિ	જૈન ટિપ્પણમાં
કારતક સુ.૩ બે	૨૫૬ કારતક વ.૮ ક્ષય	કારતક વ.૭ ક્ષય
માગશર સુ.૬ બે	૨૫૭ માગશર વ.૨ ક્ષય	માગશર વ.૧ ક્ષય
પોષ વ.૬ ક્ષય	૨૫૮ પોષ વ.૧૪ બે	પોષ વ.૧૩ એ
ફાગણ સુ.૧ બે	૨૮-૨૫૯ માહ સુ.૧૫ ક્ષય	૨૮-માહ સુ.૧૩ ક્ષય
ફાગણ સુ.૯ ક્ષય	૨૬૦ ચૈત્ર વ.૧૧ બે	ચૈત્ર વ.૧૦ બે
ચૈત્ર સુ.૧૩ ક્ષય	૨૬૧ અશાડ સુ.૨ ક્ષય	અશાડ સુ.૧ ક્ષય
વૈશાખ સુ.૭ ક્ષય	૨૬૨ શ્રાવણ સુ.૫ ક્ષય	શ્રાવણ સુ.૪ ક્ષય
જેઠ સુ.૧૦ ક્ષય	૨૬૩ આસો સુ.૨ ક્ષય	આસો સુ.૧ ક્ષય
જેઠ વ.૭ બે		
શ્રાવણ વ.૩ બે		
શ્રાવણ વ.૧૩ ક્ષય		
આસો સુ.૧૩ બે		
આસો વ.૧૦ ક્ષય		

સં. ૧૯૭૦

અપર્વ ક્ષય વૃદ્ધિ	ચંડાંશુચંડુ પર્વક્ષય વૃદ્ધિ	જૈન ટિપ્પણમાં જૈન પંચાંગમાં અપર્વ ક્ષયવૃદ્ધિ
માગશર સુ.૭ બે	૨૯-૨૬૪ કારતક વ.0)) ક્ષય	૨૯-કારતક વ.૧૩ ક્ષય
માગશર વ.૯ ક્ષય	૨૬૫ પોષ વ.૨ ક્ષય	પોષ વ.૧ ક્ષય
પોષ સુ.૯ બે	૨૬૬ ફાગણ સુ.૨ બે	ફાગણ સુ.૧ બે
મહા વ.૭ ક્ષય	૨૬૭ ચૈત્ર સુ.૫ બે	ચૈત્ર સુ.૪ બે

ફાગણ વ.૧ ક્ષય	૨૬૮ વૈશાખ સુ.૧૪ ક્ષય	વૈશાખ સુ.૧૩ ક્ષય
ચૈત્ર સુ.૧૦ ક્ષય	૩૦-૨૬૯ વૈશાખ વ.૦)) બે	૨૦-વૈશાખ વ.૧૩ બે
ચૈત્ર વ.૭ ક્ષય	૨૭૦ અશાડ વ.૧૧ બે	અશાડ વ.૧૦ બે
ચૈત્ર વ.૧૦ બે	૨૭૧ શ્રાવણ સુ.૨ ક્ષય	શ્રાવણ સુ.૧ ક્ષય
જેઠ સુ.૬ ક્ષય	૨૭૨ આસો સુ.૧૧ ક્ષય	આસો સુ.૧૦ ક્ષય
અશાડ સુ.૧૦ ક્ષય		
ભાદરવા સુ.૬ ક્ષય		
ભાદરવા વ.૭ બે		
ભાદરવા વ.૧૩ ક્ષય		
આસો સુ.૧૨ બે		

સં. ૧૯૭૧

અપર્વ ક્ષય વૃદ્ધિ	ચંડાંશુચંડુ પર્વક્ષય વૃદ્ધિ	જૈન ટિપ્પણમાં જૈન પંચાંગમાં અપર્વ ક્ષયવૃદ્ધિ
પોષ સુ.૧ ક્ષય	૨૭૩ કારતક સુ.૨ ક્ષય	કારતક સુ.૧ ક્ષય
પોષ સુ.૧૦ બે	૨૭૪ કારતક વ.૨ બે	કારતક વ.૧ બે
પોષ ૧૦ ક્ષય	૨૭૫ કારતક વ.૧૧ ક્ષય	કારતક વ.૧૦ ક્ષય
મહા સુ.૧૨ બે	૨૭૬ ફાગણ વ.૮ ક્ષય	ફાગણ વ.૭ ક્ષય
મહા વ.૩ ક્ષય	૨૭૭ ચૈત્ર સુ.૫ બે	ચૈત્ર સુ.૪ બે
વૈશાખ વ.૬ ક્ષય	૨૭૮ ચૈત્ર વ.૨ ક્ષય	ચૈત્ર વ.૧ ક્ષય
અશાડ સુ.૧૦ ક્ષય	૨૭૯ વૈશાખ વ.૧૪ બે	વૈશાખ વ.૧૩ બે
શ્રાવણ સુ.૧૩ ક્ષય	૨૮૦ બી. વૈશાખ સુ.૧૪ ક્ષય	બી. વૈશાખ સુ.૧૩ ક્ષય
શ્રાવણ વ.૭ બે	૨૮૧ જેઠ વ.૨ ક્ષય	જેઠ વ.૧ ક્ષય
ભાદરવા સુ.૬ ક્ષય	૨૮૨ જેઠ વ.૧૧ બે	જેઠ વ.૧૦ બે
આસો સુ.૧૦ ક્ષય	૨૮૩ આસો વ.૨ બે	આસો વ.૧ બે

સં. ૧૯૭૨

અપર્વ ક્ષય વૃદ્ધિ	ચંડાંશુચંડુ પર્વક્ષય વૃદ્ધિ	જૈન ટિપ્પણમાં જૈન પંચાંગમાં અપર્વ ક્ષયવૃદ્ધિ
કારતક સુ.૩ ક્ષય	૨૮૪ કારતક વ.૫ બે	કારતક વ.૪ બે
કારતક વ.૧૨ ક્ષય	૨૮૫ પોષ વ.૧૧ ક્ષય	પોષ વ.૧૦ ક્ષય

પોષ સુ.૧ ક્ષય	૨૮૬ ફાગણ સુ.૨ ક્ષય	ફાગણ સુ.૧ ક્ષય
પોષ સુ.૧૩ બે	૨૮૭ ચૈત્ર સુ.૮ બે	ચૈત્ર સુ.૭ બે
માહ વ.૧ બે	૨૮૮ ચૈત્ર વ.૨ ક્ષય	ચૈત્ર વ.૧ ક્ષય
માહ વ.૩ ક્ષય	૨૮૯ જેઠ સુ.૧૪ ક્ષય	જેઠ સુ.૧૩ ક્ષય
ફાગણ સુ.૪ બે	૨૯૦ અશાડ વ.૨ ક્ષય	અશાડ વ.૧ ક્ષય
ફાગણ વ.૯ ક્ષય	૩૧-૨૯૧ આશાડ વ.૦)) બે	૩૧-અશાડ વ.૧૩ બે
વૈશાખ વ.૬ ક્ષય	૨૯૨ ભાદરવા વ.૧૧ બે	ભાદરવા વ.૧૦ બે
જેઠ સુ.૩ બે		
શ્રાવણ સુ.૧૦ ક્ષય		
ભાદરવા સુ.૧૩ ક્ષય		
આસો સુ.૬ ક્ષય		

સં. ૧૯૭૩

અપર્વ ક્ષય વૃદ્ધિ	ચંડાંશુચંડુ પર્વક્ષય વૃદ્ધિ	જૈન ટિપ્પણમાં જૈન પંચાંગમાં અપર્વ ક્ષયવૃદ્ધિ
કારતક સુ.૧૦ ક્ષય	૨૯૩ કારતક વ.૫ બે	કારતક વ.૪ બે
માગશર સુ.૪ ક્ષય	૨૯૪ માગશર વ.૮ બે	માગશર વ.૭ બે
માગશર વ.૧૨ ક્ષય	૨૯૫ માહ સુ.૨ ક્ષય	માહ સુ.૧ ક્ષય
મહા વ.૧૨ ક્ષય	૩૨-૨૯૬ માહ સુ.૧૫ બે	૩૨-માહ સુ.૧૩ બે
ચૈત્ર સુ.૧ ક્ષય	૨૯૭ ચૈત્ર સુ.૮ બે	ચૈત્ર સુ.૭ બે
ચૈત્ર વ.૧૦ ક્ષય	૨૯૮ વૈશાખ વ.૨ ક્ષય	વૈશાખ વ.૧ ક્ષય
વૈશાખ સુ.૧૨ બે	૨૯૯ વૈશાખ વ.૧૪ ક્ષય	વૈશાખ વ.૧૩ ક્ષય
જેઠ સુ.૩ બે	૩૦૦ અશાડ સુ.૮ બે	૩૩-અશાડ સુ.૭ બે
જેઠ વ.૬ ક્ષય	૩૩-૩૦૧ અશાડ વ.૦)) બે	અશાડ વ.૧૩ બે
અશાડ સુ.૧૩ ક્ષય	૩૦૨ શ્રાવણ વ.૨ ક્ષય	શ્રાવણ વ.૧ ક્ષય
અશાડ વ.૧૦ ક્ષય	૩૦૩ પ્ર. ભાદરવા સુ.૫ બે	પ્ર. ભાદરવા સુ.૪ બે
પ્ર. ભાદરવા વ.૬ ક્ષય	૩૦૪ પ્ર. ભાદરવા સુ.૮ ક્ષય	પ્ર. ભાદરવા સુ.૭ ક્ષય
બી. ભાદરવા સુ.૧૩ ક્ષય	૩૦૫ પ્ર. ભાદરવા વ.૧૧ બે	પ્ર. ભાદરવા વ.૧૦ બે
આસો સુ.૬ ક્ષય	૩૪-૩૦૬ બી. ભાદરવા વ.૦)) બે	૩૪-બી. ભાદરવા વ.૧૩ બે

સં. ૧૯૭૪

અપર્વ ક્ષય વૃદ્ધિ	ચં-પર્વક્ષય વૃદ્ધિ	જૈન ટિપ્પણમાં
પોષ સુ.૧૦ ક્ષય	૩૦૭ કારતક સુ.૧૧ ક્ષય	કારતક સુ.૧૦ ક્ષય
માહ સુ.૪ ક્ષય	૩૦૮ કારતક વ.૮ બે	કારતક વ.૭ બે
માહ વ.૩ બે	૩૦૯ માગશર સુ.૫ ક્ષય	માગશર સુ.૪ ક્ષય
માહ વ.૧૨ ક્ષય	૩૫-૩૧૦ પોષ સુ.૧૫ બે	૩૫-પોષ સુ.૧૩ બે
ચૈત્ર સુ.૧૨ બે	૩૧૧ ચૈત્ર સુ.૨ ક્ષય	ચૈત્ર સુ.૧ ક્ષય
ચૈત્ર વ.૧૦ ક્ષય	૩૧૨ જેઠ સુ.૮ બે	જેઠ સુ.૭ બે
વૈશાખ વ.૧૩ ક્ષય	૩૧૩ શ્રાવણ વ.૨ ક્ષય	શ્રાવણ વ.૧ ક્ષય
જેઠ વ.૬ ક્ષય	૩૧૪ ભાદરવા વ.૫ ક્ષય	ભાદરવા વ.૪ ક્ષય
અશાડ વ.૯ ક્ષય	૩૬-૩૧૫ ભાદરવા વ.૦)) બે	૩૬-ભાદરવા વ.૧૩ બે
શ્રાવણ સુ.૪ બે	૩૧૬ આસો સુ.૧૪ ક્ષય	આસો સુ.૧૩ ક્ષય

સં. ૧૯૭૫

અપર્વ ક્ષય વૃદ્ધિ	ચં-પર્વક્ષય વૃદ્ધિ	જૈન ટિપ્પણમાં
કારતક વ.૪ ક્ષય	૩૧૭ કારતક વ.૮ બે	કારતક વ.૭ બે
માગશર સુ.૧૨ ક્ષય	૩૧૮ માગશર વ.૧૧ બે	માગશર સુ.૧૦ બે
પોષ સુ.૬ ક્ષય	૩૧૯ માહ સુ.૧૧ ક્ષય	માહ સુ.૧૦ ક્ષય
માહ વ.૩ બે	૩૨૦ ફાગણ સુ.૫ ક્ષય	ફાગણ સુ.૪ ક્ષય
ફાગણ વ.૬ બે	૩૨૧ વૈશાખ સુ.૨ ક્ષય	વૈશાખ સુ.૧ ક્ષય
ફાગણ વ.૧૩ ક્ષય	૩૨૨ ભાદરવા સુ.૮ બે	ભાદરવા સુ.૭ બે
વૈશાખ વ.૧ બે	૩૨૩ ભાદરવા વ.૨ ક્ષય	ભાદરવા વ.૧ ક્ષય
વૈશાખ વ.૧૦ ક્ષય		
જેઠ વ.૧૩ ક્ષય		
અશાડ સુ.૧૨ બે		
અશાડ વ.૬ ક્ષય		
શ્રાવણ વ.૯ ક્ષય		
આસો વ.૬ ક્ષય		

સં. ૧૯૭૬

અપર્વ ક્ષય વૃદ્ધિ	ચં-પર્વક્ષય વૃદ્ધિ	જૈન ટિપ્પણમાં
કારતક સુ.૩ બે	૩૨૪ કારતક સુ.૧૪ ક્ષય	કારતક સુ.૧૩ ક્ષય
માગશર વ.૪ ક્ષય	૩૨૫ માગશર વ.૧૧ બે	માગશર સુ.૧૦ બે

પોષ સુ.૧૩ ક્ષય	૩૨૬ પોષ વ.૧૪ બે	પોષ વ.૧૩ બે
માહ સુ.૭ ક્ષય	૩૨૭ વૈશાખ સુ.૧૧ ક્ષય	વૈશાખ સુ.૧૦ ક્ષય
ફાગણ સુ.૧૨ ક્ષય	૩૭-૩૨૮ વૈશાખ સુ.૧૫ બે	૩૭-વૈશાખ સુ.૧૩ બે
ફાગણ વ.૬ બે	૩૨૯ જેઠ વ.૫ બે	જેઠ વ.૪ બે
ચૈત્ર સુ.૬ ક્ષય	૩૩૦ અશાડ સુ.૧૧ બે	અશાડ સુ.૧૦ બે
ચૈત્ર વ.૧૦ બે	૩૩૧ અશાડ વ.૧૪ ક્ષય	અશાડ વ.૧૩ ક્ષય
ચૈત્ર વ.૧૩ ક્ષય	૩૩૨ પ્ર. શ્રાવણ વ.૨ બે	પ્ર. શ્રાવણ વ.૧ બે
જેઠ સુ.૩ ક્ષય	૩૩૩ બી. શ્રાવણ સુ.૨ ક્ષય	બી. શ્રાવણ સુ.૧ ક્ષય
જેઠ વ.૧૦ ક્ષય	૩૩૪ બી. શ્રાવણ સુ.૮ બે	બી. શ્રાવણ સુ.૭ બે
અશાડ સુ.૭ ક્ષય	૩૩૫ ભાદરવા વ.૨ ક્ષય	ભાદરવા વ.૧ ક્ષય
પ્ર. શ્રાવણ વ.૬ ક્ષય	૩૯-૩૩૬ ભાદરવા વ.૦)) ક્ષય	૩૯-ભાદરવા વ.૧૩ ક્ષય
બી. શ્રાવણ વ.૧૦ ક્ષય		
ભાદરવા સુ.૧૩ બે		
આસો સુ.૨ બે		
આસો વ.૭ ક્ષય		

સં. ૧૯૭૭

અપર્વ ક્ષય વૃદ્ધિ	ચં-પર્વક્ષય વૃદ્ધિ	જૈન ટિપ્પણમાં
કારતક સુ.૬ બે	૩૩૭ માગશર વ.૧૪ બે	માગશર વ.૧૩ બે
કારતક વ.૧ ક્ષય	૪૦-૩૩૮ પોષ સુ.૧૫ ક્ષય	૪૦-પોષ સુ.૧૩ ક્ષય
માગસર વ.૬ ક્ષય	૩૩૯ માહ સુ.૮ ક્ષય	મહા સુ.૭ ક્ષય
માહ સુ.૧ બે	૩૪૦ અશાડ વ.૧૪ ક્ષય	અશાડ વ.૧૩ ક્ષય
ફાગણ સુ.૧૩ ક્ષય	૩૪૧ ભાદરવા સુ.૨ ક્ષય	ભાદરવા સુ.૧ ક્ષય
ચૈત્ર સુ.૭ ક્ષય	૩૪૨ આસો વ.૧૪ ક્ષય	આસો વ.૧૩ ક્ષય
વૈશાખ સુ.૧૦ ક્ષય		
વૈશાખ વ.૪ બે	અશાડ સુ.૬ ક્ષય	ભાદરવા સુ.૧૨ બે
જેઠ સુ.૩ ક્ષય	અશાડ વ.૧ બે	ભાદરવા વ.૧૦ ક્ષય

સં. ૧૯૭૮

અપર્વ ક્ષય વૃદ્ધિ	ચં-પર્વક્ષય વૃદ્ધિ	જૈન ટિપ્પણમાં
કારતક સુ.૬ બે	૩૪૩ કારતક વ.૮ ક્ષય	કારતક વ.૭ ક્ષય
માગશર સુ.૯ બે	૩૪૪ માગશર વ.૨ ક્ષય	માગશર વ.૧ ક્ષય
પોષ વ.૭ ક્ષય	૩૪૫ અશાડ સુ.૨ ક્ષય	અશાડ સુ.૧ ક્ષય

માહ સુ.૧ બે	૩૪૬ શ્રાવણ સુ.૫ ક્ષય	શ્રાવણ સુ.૪ ક્ષય
માહ વ.૧ ક્ષય	૩૪૭ આસો સુ.૨ ક્ષય	આસો સુ.૧ ક્ષય
ફાગણ સુ.૪ બે	જેઠ સુ.૧૦ ક્ષય	શ્રાવણ વ.૧૩ ક્ષય
ફાગણ સુ.૯ ક્ષય	જેઠ વ.૯ બે	આસો વ.૧ બે
ચૈત્ર સુ.૧૩ ક્ષય	શ્રાવણ વ.૬ બે	આસો વ.૧૦ ક્ષય
ચૈત્ર વ.૧૩ બે		
વૈશાખ સુ.૬ ક્ષય		

સં. ૧૯૭૯

અપર્વ ક્ષય વૃદ્ધિ	ચં-પર્વક્ષય વૃદ્ધિ	જૈન ટિપ્પણમાં
માગશર સુ.૧૦ બે	૩૪૮ કારતક વ.૧૪ ક્ષય	કારતક વ.૧૩ ક્ષય
પોષ સુ.૧૩ બે	૩૪૯ માગશર વ.૮ ક્ષય	માગશર વ.૭ ક્ષય
પોષ વ.૧ ક્ષય	૪૧-૩૫૦ પોષ વ.૦)) ક્ષય	૪૧-પોષ વ.૧૩ ક્ષય
માહ સુ.૧ બે	૩૫૧ ફાગણ સુ.૫ બે	ફાગણ સુ.૪ બે
માહ વ.૭ ક્ષય	૩૫૨ ચૈત્ર વ.૫ ક્ષય	ચૈત્ર વ.૪ ક્ષય
ફાગણ વ.૧ ક્ષય	૩૫૩ વૈશાખ સુ.૧૪ ક્ષય	વૈશાખ સુ.૧૩ ક્ષય
ચૈત્ર વ.૧૩ બે	૩૫૪ પ્ર.જેઠ સુ.૫ ક્ષય	પ્ર. જેઠ સુ.૪ ક્ષય
પ્ર. જેઠ સુ.૩ બે	૩૫૫ પ્ર. જેઠ વ.૨ ક્ષય	પ્ર. જેઠ વ.૧ ક્ષય
પ્ર. જેઠ વ.૯ બે	૩૫૬ અશાડ વ.૫ બે	અશાડ વ.૪ બે
બી. જેઠ સુ.૧૦ ક્ષય	૩૫૭ શ્રાવણ સુ.૫ ક્ષય	શ્રાવણ સુ.૪ ક્ષય
અશાડ સુ.૧૩ ક્ષય	૩૫૮ આસો સુ.૨ ક્ષય	આસો સુ.૧ ક્ષય
ભાદરવા સુ.૯ ક્ષય	૩૫૯ આસો વ.૫ બે	આસો વ.૪ બે
ભાદરવા વ.૧ બે		
આસો વ.૧૦ ક્ષય		

સં. ૧૯૮૦

અપર્વ ક્ષય વૃદ્ધિ	ચં-પર્વક્ષય વૃદ્ધિ	જૈન ટિપ્પણમાં
માગશર સુ.૧૩ બે	૪૨-૩૬૦ કારતક વ.૦)) ક્ષય	૪૨-કારતક વ.૧૩ ક્ષય
માગશર વ.૯ ક્ષય	૩૬૧ પોષ વ.૧૪ ક્ષય	પોષ વ.૧૩ ક્ષય
ચૈત્ર વ.૬ ક્ષય	૩૬૨ માહ સુ.૫ બે	માહ સુ.૪ બે
જેઠ વ.૧૩ બે	૩૬૩ માહ વ.૮ ક્ષય	માહ વ.૭ ક્ષય
અશાડ સુ.૧૦ ક્ષય	૩૬૪ ફાગણ સુ.૮ બે	ફાગણ સુ.૭ બે
શ્રાવણ સુ.૧૩ ક્ષય	૩૬૫ ફાગણ વ.૨ ક્ષય	ફાગણ વ.૧ ક્ષય

શ્રાવણ વ.૧૦ બે	૩૬૬ વૈશાખ સુ.૨ બે	વૈશાખ સુ.૧ બે
ભાદરવા સુ.૬ ક્ષય	૩૬૭ વૈશાખ સુ.૧૪ ક્ષય	વૈશાખ સુ.૧૩ ક્ષય
આસો સુ.૯ ક્ષય	૩૬૮ જેઠ વ.૨ ક્ષય	જેઠ વ.૧ ક્ષય
	૩૬૯ આસો વ.૫ બે	આસો વ.૪ બે

સં. ૧૯૮૧

અપર્વ ક્ષય વૃદ્ધિ	ચં-પર્વક્ષય વૃદ્ધિ	જૈન ટિપ્પણમાં
કારતક સુ.૩ ક્ષય	૩૭૦ માગશર સુ.૮ ક્ષય	માગશર સુ.૭ ક્ષય
માગશર સુ.૧૩ બે	૪૩-૩૭૧ પોષ સુ.૧૫ બે	૪૩-પોષ સુ.૧૩ બે
પોષ સુ.૧ ક્ષય	૪૪-૩૭૨ માહ વ.૦)) ક્ષય	૪૪-માહ વ.૧૩ ક્ષય
પોષ વ.૧૦ ક્ષય	૩૭૩ ફાગણ સુ.૮ બે	ફાગણ સુ.૭ બે
ફાગણ વ.૯ ક્ષય	૩૭૪ ચૈત્ર સુ.૧૧ બે	ચૈત્ર સુ.૧૦ બે
વૈશાખ વ.૬ ક્ષય	૩૭૫ ચૈત્ર વ.૨ ક્ષય	ચૈત્ર વ.૧ ક્ષય
જેઠ સુ.૬ બે	૩૭૬ જેઠ સુ.૧૪ ક્ષય	જેઠ સુ.૧૩ ક્ષય
શ્રાવણ સુ.૩ બે	૩૭૭ અશાડ વ.૨ ક્ષય	અશાડ વ.૧ ક્ષય
શ્રાવણ સુ.૯ ક્ષય	૩૭૮ શ્રાવણ વ.૮ બે	શ્રાવણ વ.૭ બે
શ્રાવણ વ.૭ ક્ષય	૩૭૯ ભાદરવા વ.૧૪ બે	ભાદરવા વ.૧૩ બે
ભાદરવા સુ.૧૩ ક્ષય		
ભાદરવા સુ.૬ ક્ષય		

સં. ૧૯૮૨

અપર્વ ક્ષય વૃદ્ધિ	ચં-પર્વક્ષય વૃદ્ધિ	જૈન ટિપ્પણમાં
કારતક સુ.૧૦ ક્ષય	૩૮૦ કારતક વ.૮ બે	કારતક વ.૭ બે
માગશર સુ.૪ ક્ષય	૩૮૧ પોષ સુ.૮ ક્ષય	પોષ સુ.૭ ક્ષય
પોષ વ.૧ બે	૩૮૨ માહ સુ.૨ ક્ષય	માહ સુ.૧ ક્ષય
મહા વ.૩ બે	૩૮૩ માહ વ.૧૧ ક્ષય	માહ વ.૧૦ ક્ષય
પ્ર. ચૈત્ર સુ.૧ ક્ષય	૩૮૪ પ્ર. ચૈત્ર સુ.૧૧ બે	પ્ર. ચૈત્ર સુ.૧૦ બે
પ્ર. ચૈત્ર વ.૯ ક્ષય	૩૮૫ અશાડ સુ.૨ બે	અશાડ સુ.૧ બે
બી. ચૈત્ર વ.૧૩ ક્ષય	૩૮૬ અશાડ વ.૨ ક્ષય	અશાડ વ.૧ ક્ષય
વૈશાખ સુ.૬ બે	૩૮૭ શ્રાવણ વ.૫ ક્ષય	શ્રાવણ વ.૪ ક્ષય
વૈશાખ વ.૬ ક્ષય	૩૮૮ શ્રાવણ વ.૧૪ બે	શ્રાવણ વ.૧૩ બે
જેઠ વ.૯ ક્ષય	૩૮૯ આસો વ.૮ બે	આસો વ.૭ બે
ભાદરવા સુ.૧૩ ક્ષય		
આસો વ.૩ ક્ષય		

સં. ૧૯૮૩

અપર્વ ક્ષય વૃદ્ધિ	ચંડાંશુચંડુ પર્વ ક્ષયવૃદ્ધિ	જૈન ટિપ્પણમાં
માગશર સુ.૪ ક્ષય	૩૯૦ કારતક સુ.૧૧ ક્ષય	કારતક સુ.૧૦ ક્ષય
પોષ સુ.૯ ક્ષય	૩૯૧ કારતક વ.૧૧ બે	કારતક વ.૧૦ બે
પોષ વ.૪ બે	૩૯૨ માહ વ.૧૧ ક્ષય	માહ વ.૧૦ ક્ષય
માહ સુ.૩ ક્ષય	૩૯૩ ચૈત્ર સુ.૨ ક્ષય	ચૈત્ર સુ.૧ ક્ષય
માહ વ.૬ બે	૩૯૪ ચૈત્ર સુ.૧૪ બે	ચૈત્ર સુ.૧૩ બે
ચૈત્ર વ.૧૦ ક્ષય	૩૯૫ શ્રાવણ વ.૨ ક્ષય	શ્રાવણ વ.૧ ક્ષય
વૈશાખ વ.૧૩ ક્ષય	૩૯૬ ભાદરવા વ.૫ ક્ષય	ભાદરવા વ.૪ ક્ષય
જેઠ સુ.૧૦ બે	૩૯૭ આસો સુ.૨ બે	આસો સુ.૧ બે
જેઠ વ.૬ ક્ષય		
અશાડ વ.૯ ક્ષય		
શ્રાવણ સુ.૭ બે		
આસો સુ.૧૩ ક્ષય		

સં. ૧૯૮૪

અપર્વ ક્ષય વૃદ્ધિ	ચંડાંશુચંડુ પર્વ ક્ષયવૃદ્ધિ	જૈન ટિપ્પણમાં
કારતક વ.૩ ક્ષય	૩૯૮ કારતક વ.૧૧ બે	કારતક વ.૧૦ બે
માહ સુ.૧૦ ક્ષય	૩૯૯ માગશર સુ.૧૧ ક્ષય	માગશર સુ.૧૦ ક્ષય
માહ વ.૬ બે	૪૦૦ માગશર વ.૧૪ બે	માગશર વ.૧૩ બે
ફાગણ સુ.૪ ક્ષય	૪૦૧ પોષ સુ.૫ ક્ષય	પોષ સુ.૪ ક્ષય
ચૈત્ર સુ.૯ ક્ષય	૪૦૨ ચૈત્ર સુ.૧૪ બે	ચૈત્ર સુ.૧૩ બે
વૈશાખ વ.૩ બે	૪૦૩ વૈશાખ સુ.૨ ક્ષય	વૈશાખ સુ.૧ ક્ષય
વૈશાખ વ.૧૦ ક્ષય	૪૦૪ અશાડ સુ.૧૪ બે	અશાડ સુ.૧૩ બે
જેઠ વ.૧૩ ક્ષય	૪૦૫ બી. શ્રાવણ સુ.૧૧ બે	બી. શ્રાવણ સુ.૧૦ બે
અશાડ વ.૬ ક્ષય	૪૦૬ બી. શ્રાવણ વ.૧૪ ક્ષય	બી. શ્રાવણ વ.૧૩ ક્ષય
પ્ર. શ્રાવણ સુ.૩ ક્ષય	૪૦૭ ભાદરવા સુ.૨ બે	ભાદરવા સુ.૧ બે
પ્ર. શ્રાવણ સુ.૬ બે	૪૦૮ આસો સુ.૧૪ ક્ષય	આસો સુ.૧૩ ક્ષય
પ્ર. શ્રાવણ વ.૯ ક્ષય		
બી. શ્રાવણ વ.૧ ક્ષય		
ભાદરવા વ.૬ ક્ષય		
આસો સુ.૬ બે		

સં. ૧૯૮૫

અપર્વ ક્ષય વૃદ્ધિ	ચંડાંશુચંડુ પર્વ ક્ષયવૃદ્ધિ	જૈન ટિપ્પણમાં
કારતક વ.૩ ક્ષય	૪૦૯ કારતક વ.૧૪ બે	કારતક વ.૧૩ બે
માગશર સુ.૧૨ ક્ષય	૪૧૦ પોષ સુ.૨ બે	પોષ સુ.૧ બે
પોષ વ.૪ ક્ષય	૪૧૧ પોષ સુ.૫ ક્ષય	પોષ સુ.૪ ક્ષય
પોષ વ.૬ બે	૪૧૨ મહા સુ.૧૧ ક્ષય	મહા સુ.૧૦ ક્ષય
મહા વ.૯ બે	૪૧૩ ફાગણ સુ.૫ ક્ષય	ફાગણ સુ.૪ ક્ષય
ચૈત્ર સુ.૯ ક્ષય	૪૧૪ વૈશાખ સુ.૨ ક્ષય	વૈશાખ સુ.૧ ક્ષય
ચૈત્ર વ.૩ બે	૪૧૫ જેઠ સુ.૧૪ બે	જેઠ સુ.૧૩ બે
જેઠ સુ.૬ ક્ષય	૪૧૬ શ્રાવણ સુ.૧૧ બે	શ્રાવણ સુ.૧૦ બે
જેઠ વ.૧૩ ક્ષય		
શ્રાવણ સુ.૧ ક્ષય		
શ્રાવણ વ.૯ ક્ષય		
ભાદરવા વ.૧૩ ક્ષય		
આસો સુ.૬ બે		
આસો વ.૬ ક્ષય		

સં. ૧૯૮૬

અપર્વ ક્ષય વૃદ્ધિ	ચંડાંશુચંડુ પર્વ ક્ષયવૃદ્ધિ	જૈન ટિપ્પણમાં
કારતક સુ.૧૦ બે	૪૧૭ કારતક સુ.૧૪ ક્ષય	કારતક સુ.૧૩ ક્ષય
માગશર વ.૪ ક્ષય	૪૧૮ પોષ સુ.૨ બે	પોષ સુ.૧ બે
પોષ સુ.૧૩ ક્ષય	૪૫-૪૧૯ ભાદરવા સુ.૧૫ બે	૪૫-ભાદરવા સુ.૧૩ બે
માહ વ.૪ ક્ષય	વૈશાખ સુ.૯ બે	અશાડ વ.૧૩ ક્ષય
માહ વ.૯ બે	વૈશાખ વ.૭ બે	ભાદરવા સુ.૧ ક્ષય
ફાગણ સુ.૧૨ ક્ષય	જેઠ સુ.૩ ક્ષય	ભાદરવા વ.૯ ક્ષય
ફાગણ વ.૧૨ બે	અશાડ સુ.૬ ક્ષય	આસો વ.૧૩ ક્ષય
ચૈત્ર સુ.૬ ક્ષય	અશાડ વ.૩ બે	

સં. ૧૯૮૭

અપર્વ ક્ષયવૃદ્ધિ	ચં. પર્વ ક્ષયવૃદ્ધિ	જૈન ટિપ્પણમાં
કારતક સુ.૯ બે	૪૨૦ પોષ સુ.૨ બે	પોષ સુ.૧ બે
કારતક વ.૭ ક્ષય	૪૨૧ પોષ વ.૫ ક્ષય	પોષ વ.૪ ક્ષય
માગશર વ.૧૨ ક્ષય	૪૨૨ માહ સુ.૫ બે	માહ સુ.૪ બે

ફાગણ વ.૪ ક્ષય	૪૨૩ માહ સુ.૧૪ ક્ષય	માહ સુ.૧૩ ક્ષય
ફાગણ વ.૧૩ બે	૪૨૪ વૈશાખ સુ.૫ ક્ષય	વૈશાખ સુ.૪ ક્ષય
ચૈત્ર સુ.૧૩ ક્ષય	૪૨૫ જેઠ વ.૧૧ બે	જેઠ વ.૧૦ બે
વૈશાખ સુ.૧ બે	૪૨૬ પ્ર. અશાડ સુ.૨ ક્ષય	પ્ર. અશાડ સુ.૧ ક્ષય
વૈશાખ વ.૩ ક્ષય	૪૨૭ પ્ર. અશાડ સુ.૧૪ બે	પ્ર. અશાડ સુ.૧૩ ક્ષય
વૈશાખ વ.૬ બે	૪૨૮ શ્રાવણ સુ.૧૪ બે	શ્રાવણ સુ.૧૩ બે
જેઠ સુ.૧૦ ક્ષય	૪૨૯ ભાદરવા સુ.૨ ક્ષય	ભાદરવા સુ.૧ ક્ષય
પ્રે. અશાડ વ.૩ બે	૪૩૦ આસો વ.૧૪ ક્ષય	આસો વ.૧૩ ક્ષય
બી. અશાડ સુ.૬ ક્ષય	બી. આસો વ.૧૨ ક્ષય	ભાદરવા વ.૪ બે
બી. અશાડ વ.૯ બે	શ્રાવણ સુ.૯ ક્ષય	ભાદરવા વ.૯ ક્ષય

સં. ૧૯૮૮

અપર્વ ક્ષયવૃદ્ધિ	ચં. પર્વ ક્ષયવૃદ્ધિ	જૈન ટિપ્પણમાં
કારતક સુ.૧૨ બે	૪૩૧ કારતક વ.૮ ક્ષય	કારતક વ.૭ ક્ષય
માગશર વ.૧૩ ક્ષય	૪૩૨ પોષ સુ.૫ બે	પોષ સુ.૪ બે
પોષ વ.૬ ક્ષય	૪૩૩ માહ સુ.૮ બે	માહ સુ.૭ બે
ચૈત્ર સુ.૧ બે	૪૬-૪૩૪ માહ સુ.૧૫ ક્ષય	૪૬-માહ સુ.૧૩ ક્ષય
ચૈત્ર સુ.૧૩ ક્ષય	૪૩૫ ફાગણ વ.૫ ક્ષય	ફાગણ વ.૪ ક્ષય
જેઠ સુ.૧૦ ક્ષય	૪૩૬ વૈશાખ વ.૨ ક્ષય	વૈશાખ વ.૧ ક્ષય
અશાડ સુ.૧૩ ક્ષય	૪૩૭ વૈશાખ વ.૧૧ બે	વૈશાખ વ.૧૦ બે
શ્રાવણ સુ.૬ ક્ષય	૪૩૮ અશાડ વ.૮ બે	અશાડ વ.૭ બે
ભાદરવા સુ.૯ ક્ષય	૪૩૯ આસો સુ.૨ ક્ષય	આસો સુ.૧ ક્ષય
ભાદરવા વ.૪ બે		

સં. ૧૯૮૯

અપર્વ ક્ષયવૃદ્ધિ	ચં. પર્વ ક્ષયવૃદ્ધિ	જૈન ટિપ્પણમાં
કારતક સુ.૬ ક્ષય	૪૭-૪૪૦ કારતક વ.૦)) ક્ષય	૪૭-કારતક વ.૧૩ ક્ષય
કારતક સુ.૧૩ બે	૪૮-૪૪૧ માગશર સુ.૧૫ બે	૪૮-માગશર સુ.૧૩ બે
માગશર વ.૯ ક્ષય	૪૪૨ મહા સુ.૮ બે	માહ સુ.૭ બે
પોષ વ.૧૩ ક્ષય	૪૪૩ ફાગણ સુ.૧૧ બે	ફાગણ સુ.૧૦ બે
માહ વ.૭ બે	૪૪૪ ચૈત્ર વ.૫ ક્ષય	ચૈત્ર વ.૪ ક્ષય
ફાગણ વ.૧ ક્ષય	૪૪૫ વૈશાખ સુ.૧૪ ક્ષય	વૈશાખ સુ.૧૩ ક્ષય
વૈશાખ સુ.૪ બે	૪૪૬ જેઠ વ.૨ ક્ષય	જેઠ વ.૧ ક્ષય

અશાડ સુ.૧૦ ક્ષય	૪૯-૪૪૭ જેઠ વ.૦)) બે	૪૯-જેઠ વ.૧૩ બે
શ્રાવણ સુ.૩ ક્ષય	૪૪૮ ભાદરવા સુ.૫ ક્ષય	ભાદરવા સુ.૬ ક્ષય
શ્રાવણ વ.૧૨ બે		અથવા
આસો સુ.૯ ક્ષય		★ભાદરવા સુ.૩ ક્ષય
આસો વ.૭ બે		

સં. ૧૯૯૦

અપર્વ ક્ષયવૃદ્ધિ	ચં. પર્વ ક્ષયવૃદ્ધિ	જૈન ટિપ્પણમાં
કારતક સુ.૩ ક્ષય	૪૪૯ માહ વ.૧૪ ક્ષય	માહ વ.૧૩ ક્ષય
માગશર સુ.૭ ક્ષય	૪૫૦ ફાગણ સુ.૧૧ બે	ફાગણ સુ.૧૦ બે
માગશર વ.૧ બે	૪૫૧ ફાગણ વ.૮ ક્ષય	ફાગણ વ.૭ ક્ષય
પોષ સુ.૧ બે	૪૫૨ જેઠ વ.૨ ક્ષય	જેઠ વ.૧ ક્ષય
પોષ વ.૩ બે	૪૫૩ અશાડ સુ.૮ ક્ષય	અશાડ સુ.૭ ક્ષય
પોષ વ.૯ ક્ષય	૪૫૪ અશાડ વ.૫ ક્ષય	અશાડ વ.૪ ક્ષય
ચૈત્ર વ.૧૩ ક્ષય	૪૫૫ ભાદરવા વ.૨ ક્ષય	ભાદરવા વ.૧ ક્ષય
પ્ર. વૈશાખ સુ.૪ બે	૪૫૬ આસો વ.૧૧ બે	આસો વ.૧૦ બે
પ્ર. વૈશાખ વ.૬ ક્ષય	ભાદરવા વ.૭ બે	
બી. વૈશાખ સુ.૧૩ ક્ષય	આસો સુ.૧૦ ક્ષય	
બી. વૈશાખ વ.૧૦ ક્ષય	અશાડ વ.૧૨ બે	
અશાડ સુ.૬ બે	શ્રાવણ સુ.૧૩ ક્ષય	

સં. ૧૯૯૧

અપર્વ ક્ષયવૃદ્ધિ	ચં. પર્વ ક્ષયવૃદ્ધિ	જૈન ટિપ્પણમાં
કારતક સુ.૩ ક્ષય	૪૫૭ માગશર સુ.૮ ક્ષય	માગશર સુ.૭ ક્ષય

★ સં. ૧૯૮૯માં પ્રસારક સભા, વીરશાસન, જૈન વિગેરે મોટા ભાગના પંચાંગોમાં ભાદરવા સુ.૬ ક્ષય કરવામાં આવ્યો છે અને જૈનગુરૂકુલ વિગેરેના પંચાંગોમાં પૂનમના ક્ષયે તેરસનો ક્ષય થાય છે તે રીતે ભાદરવા સુ.૩ નો ક્ષય કરવામાં આવ્યો છે. સં. ૧૯૮૯માં ચંડાંશુચંડુના ભાદરવા સુ.૫ ના ક્ષયે જૈન પંચાંગમાં ભાદરવા સુ.૬ ક્ષય કરવો જોઈએ તે માટે સં.૧૯૫૨ નો આધાર રજુ કરી છઠના ક્ષય માટે સં. ૧૯૮૯ ના વીરશાસન, જૈન ધર્મ પ્રકાશ વિગેરેમાં સમર્થન કરવામાં આવ્યું છે. સિદ્ધચક્ર વિગેરેમાં ભાદરવા સુ.૩ ના ક્ષયનું સમર્થન કર્યું છે. ભાદરવા સુ.૫ પર્વતિથિનો ક્ષય કોઈપણ જગ્યાએ કરવામાં આવ્યો નથી.

માગશર વ.૪ બે	૪૫૮ પોષ સુ.૨ ક્ષય	પોષ સુ.૧ ક્ષય
પોષ વ.૭ બે	૪૫૯ માહ સુ.૮ ક્ષય	માહ સુ.૭ ક્ષય
પોષ વ.૯ ક્ષય	૫૦-૪૬૦ માહ વ.૦)) ક્ષય	૫૦-માહ વ.૧૩ ક્ષય
માહ સુ.૧૦ બે	૪૬૧ ફાગણ સુ.૧૪ બે	ફાગણ સુ.૧૩ બે
ફાગણ વ.૯ ક્ષય	૪૬૨ વૈશાખ સુ.૮ બે	વૈશાખ સુ.૭ બે
ચૈત્ર વ.૧૩ ક્ષય	૪૬૩ અશાડ સુ.૫ બે	અશાડ સુ.૪ બે
વૈશાખ વ.૬ ક્ષય	૪૬૪ અશાડ વ.૨ ક્ષય	અશાડ વ.૧ ક્ષય
જેઠ વ.૯ ક્ષય	૪૬૫ શ્રાવણ વ.૫ ક્ષય	શ્રાવણ વ.૪ ક્ષય
ભાદરવા સુ.૧ બે	૪૬૬ આસો વ.૨ ક્ષય	આસો વ.૧ ક્ષય
ભાદરવા સુ.૧૩ ક્ષય	૪૬૭ આસો વ.૧૧ બે	આસો વ.૧૦ બે

સં. ૧૯૯૨

અપર્વ ક્ષયવૃદ્ધિ	ચં. પર્વ ક્ષયવૃદ્ધિ	જૈન ટિપ્પણમાં
કારતક સુ.૧૦ ક્ષય	૪૬૮ કારતક વ.૧૪ બે	કારતક વ.૧૩ બે
માગશર સુ.૩ ક્ષય	૪૬૯ ફાગણ સુ.૮ ક્ષય	ફાગણ સુ.૭ ક્ષય
પોષ સુ.૯ ક્ષય	૪૭૦ ફાગણ સુ.૧૪ બે	ફાગણ સુ.૧૩ બે
પોષ વ.૬ બે	૪૭૧ ચૈત્ર વ.૨ બે	ચૈત્ર વ.૧ બે
માહ સુ.૩ ક્ષય	૪૭૨ શ્રાવણ વ.૨ ક્ષય	શ્રાવણ વ.૧ ક્ષય
ચૈત્ર સુ.૧ ક્ષય	૪૭૩ પ્ર. ભાદરવા વ.૫ ક્ષય	પ્ર. ભાદરવા વ.૪ ક્ષય
ચૈત્ર વ.૧૦ ક્ષય	૪૭૪ બી. ભાદરવા સુ.૫ બે	બી. ભાદરવા સુ.૪ બે
વૈશાખ વ.૧૩ ક્ષય	૪૭૫ આસો વ.૨ ક્ષય	અથવા બી. ભાદરવા સુ.૩ બે
જેઠ સુ.૧૨ બે	૪૭૬ આસો વ.૧૪ બે	આસો વ.૧ ક્ષય
જેઠ વ.૬ ક્ષય		આસો વ.૧૩ બે
અશાડ વ.૯ ક્ષય		
શ્રાવણ સુ.૯ બે		
બી. ભાદરવા સુ.૧૩ ક્ષય		

આ સં. ૧૯૯૨ સુધીના ચંડાંચંડુની પર્વ અપર્વ ક્ષયવૃદ્ધિની નોંધ મુનિશ્રી વિકાસવિજયજી મહારાજ તરફથી મળી છે તે પ્રમાણે છાપી છે.

પરિશિષ્ટ નં.૨

(બાર-બાર માસના ઓરીજીનલ સળંગ પંચાગઃ જેમાં ક્યાંય પર્વતિથિની ક્ષય-વૃદ્ધિ નથી.)

સંવત ૧૯૫૩ ની સાલનું

જૈન પંચાંગ.

વીર સંવત ૨૪૨૩, [illegible] ૧૮૧૮-૧૯, ઈ. સ. ૧૮૯૬-૯૭

[illegible] ૧૩૧૨

વાર્ષિક તિથિઓની [illegible].

કારતક દીન—૨૯
સુદી ૩ નો ક્ષય
સુદી ૧૦ બે
વદ ૧૨ નો ક્ષય

માગસર દીન—૩૦
સુદી ૧૨ બે
વદ ૪ નો ક્ષય

પોષ દીન—[illegible]
વદ ૧૦ નો ક્ષય

માહ દીન—૩૦
સુદ ૬ બે
વદ ૪ નો ક્ષય

ફાગણ દીન—૩૦
વદ ૧૦ નો ક્ષય
વદ [illegible] બે

ચૈત્ર દીન—૨૯
વદ ૧ નો ક્ષય

વૈશાખ દીન—૩૦
સુદ ૭ બે
[illegible] નો ક્ષય

જેઠ દીન—૩૦
સુદ [illegible] નો ક્ષય
વદ ૧૩ બે

અષાઢ દીન—૨૯
સુદ ૧ નો ક્ષય

શ્રાવણ દીન—૩૦
સુદ ૪ નો ક્ષય
[illegible] ૧૦ બે

ભાદરવો દીન—૨૯
સુદ ૨ નો ક્ષય
[illegible] નો ક્ષય
વદ ૧ બે

આસો દીન—૨૯
[illegible] નો ક્ષય
વદ [illegible] બે
[illegible] નો ક્ષય

વાર્ષિક [illegible] તિથિઓ.

કારતક માસ.
સુદી ૧ [illegible]
સુદી ૫ જ્ઞાનપંચમી
સુદી ૮ [illegible]
સુદી ૧૪ [illegible] ચૌમાસું
સુદી ૧૫ [illegible]
વદી ૧ [illegible]
સુદી ૮ [illegible]
સુદી ૧૨ [illegible]

માગસર માસ.
સુદી ૧૧ મૌન-એકાદશી
સુદી ૧૪ [illegible]

વદી ૧૦ [illegible]
સુદી ૫ [illegible]
વદી ૧૦ [illegible]

[illegible] માસ.
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible] માસ.
[illegible]
સુદી [illegible]

વિ. સં. ૧૯૫૩ ની સાલના આખાય વર્ષની અપર્વ-તિથિઓનીજ વધઘટ આ કોઠામાં આપેલ છે.

વિ.સં. ૧૯૪૫ સાલનું બેતિથિવાળાએ બતાવેલું પંચાંગ લોકાગચ્છનું છે, તપાગચ્છનું નહિ.

પ્રસ્તાવના.

પ્રિય જૈન બંધુઓ, જાણતા હશો કે, હાલ દરેક કેમના પંચાંગો સંખ્યાબંધ છપાઈ બહાર પડે છે. પરંતુ જૈનધર્મીઓના, વ્રત, ઉપાસના, તહેવારો વગેરે જાણવાને કોઈપણ સાધન નથી. એમ કહેવામાં મારી અલ્પમતી પ્રમાણે હું ભૂલ ખાતો નથી એવું કબૂલ કરવાને સજ્જનો આનાકાની કરશે નહી એવી આશા રાખું છું. પરંતુ થોડા વર્ષથી 'જૈનધર્મ પ્રકાશ' નામનું [illegible] ભાવનગરમાં સ્થપાયું છે. તેના તરફથી દરેક બેસતા મહીનાના અંકમાં ઉપર એક પંચાંગ નિકળે છે. પણ તે ઘણું સંક્ષિપ્ત હોવાને લીધે તેમાં જોઈએ તેટલી માહિતિ મળી શકતી નથી. તેમજ એ માસિક આપણા જૈનબંધુઓની 'કુવા નહી કુવાની પંખાડી' એ કહેવત પ્રમાણે જે થોડા જાણીતા છે તે સુજ્ઞ અને માનને પાત્ર છે.

આપણા જૈન પોતાના સવિસ્તર તહેવારો, વ્રતો, ઉપાસનાઓ વગેરે પૂર્ણ માહિતિનો પંચાંગ છપાવી બહાર પાડવાનો મેં ઘણા દિવસથી વિચાર કર્યા કર્યો હતો. પરંતુ સંસારસંબંધી અનેક અડચણોને લીધે તે તરફ પુરતું ધ્યાન આપવામાં આવ્યું નહી. ત્યારબાદ એ વિચાર મેં મારા કેટલાક જૈન મિત્રોને અને ગુહસ્થોને કહી સંભળાવ્યો. ત્યારે તે ગુહસ્થોએ આ કામ પુરી પાડવા માટે મને તેઓએ સુચના કરી તે ઉપરથી મેં આ જૈનબંધુઓની સેવા બજાવી છે.

આ પંચાંગમાં મેં ફક્ત આપણા જૈનધર્મીઓને જાણવા લાયક તહેવારો, કલ્યાણકો, દીક્ષા, મોક્ષ, જન્મ તિથિ અને એ સિવાય બીજી ઉપયોગમાં આવનારી ઉપયોગી બાબતો અને મારી અલ્પમતિ પ્રમાણે મને જે જે યોગ્ય લાગ્યું તેનો પણ સમાવેશ કર્યો છે. તે તરફ મારા જૈનબંધુઓ દયાની દ્રષ્ટિથી અવલોકન કરશે એવી આશા છે.

હું કાંઈ એવો મોટો વિદ્વાન નથી કે વિદ્વત્તાનો ફાંકો રાખતો નથી. માત્ર મારા કરેલા કામથી સજ્જનોને સંતોષ થશે તો તેમાં હું કૃતાર્થ થયો સમજીશ.

આ પંચાંગ તૈયાર કરવામાં મેં ઘણા પુસ્તકો ઉપરથી માહિતિ લીધી છે, તે ઉપરથી આ જગ્યાએ તે તે ગ્રંથ કર્તાઓનો હું ઘણો આભારી છું.

આ પંચાંગમાં હાલમાં જે બાબતો સમાવી છે એથી પણ વધારે ઉપયોગી બાબતો સમાવવાનો ઇરાદો હતો. પરંતુ વખત થોડો રહેવાને લીધે તે બાબતો હું સમાવી શક્યો નથી; પણ જો મારા જૈની ભાઈઓ તરફથી આ વરસે પૂર્ણ મદદ મળશે તો બીજા વરસના પંચાંગમાં અધિક સુધારા તથા વધારા સાથે છપાવી બહાર પાડવામાં આવશે.—આ પંચાંગમાં વપરાયેલા કાગળ તથા છપાઈ તરફ મારા સ્વધર્મી ભાઈઓ અવલોકન કરશે તો આ પંચાંગની જે રા॥ આનાની કિંમત રાખી છે તે કાંઈ પણ વિસ્તારમાં નથી. માત્ર ખર્ચના આકડા ઉપર આ કિંમત મુકવામાં આવેલ છે. એમાં બનાવનારને કાંઈ પણ નફો મેળવવાની ઉમેદ નથી. માત્ર એક ધર્મના કામની માહિતી સારૂજ આ પ્રયત્ન કરવામાં આવેલ છે. તેમાં જો શ્રાવક ભાઈઓ તરફથી આશ્રય મળશે તો ઠીક છે. નહિ તો '[illegible]' આરસી જુડી ફુમાવ્યાં જેવું થશે. વાસ્તે સદ્ ગૃહસ્થો આ વાતનો ખ્યાલ કરશો! અને [illegible] બની શકે તેમ મિત્ર મંડળોમાં આ પંચાંગ પ્રચાર કરવા યત્ન કરશો. આ પંચાંગ તૈયાર કરતી વખતે કેટલાક કામોમાં અને પદ વગેરે તપાસવામાં મારા મિત્ર માધવરાવ ભુખણ પંડિતે મને મદદ કરી તે બાબત હું તેમનો ઉપકાર માનું છું.

મુંબઈ, પાયધુની વનમાળી છગાને [illegible] માળે ઉજાળખાતામાં. ૧-૧૧-૮૮. } લી૦ હું જૈનભાઈઓનો હિતચિંતક. ધ્રાં૦ કેશવજી [illegible] સરાફ ધ્રાંગધ્રાવાળા.

આ પંચાંગ મળવાના ઠેકાણા.

૧. મુંબઈ, શ્રી જૈન એસોશીએશન સભાના સેક્રેટરી શેઠ [illegible]ચંદભાઈ [illegible] શાપરજી પાસેથી.
૨. ,, જૈનવિદ્યાશાળાના સેક્રેટરી શેઠ [illegible] પુનમચંદ; [illegible]
૩. ,, શેઠ [illegible]ભાઈ [illegible]; [illegible] મોહનભાઈ મગનભાઈ
[ઠે૦—મુંબાદેવી.

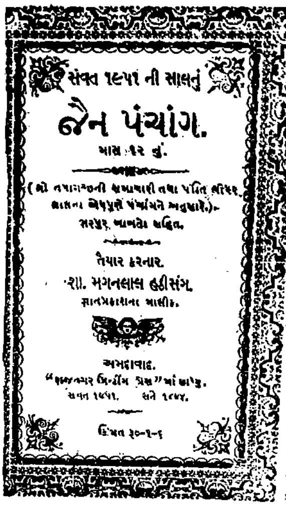

સંવત ૧૯૫૧ ની સાલનું

જૈન પંચાંગ.

ભાગ ૧૨ મું.

(શ્રી તપાગચ્છની સમાચારી તથા પંડિત શ્રીધર શાસ્ત્રીના જોધપુરી પંચાંગને અનુસારે.)

સરપુર ખાનાઓ સહિત.

તૈયાર કરનાર.

શા. મગનલાલ હઠીસંગ.

જ્ઞાનપ્રકાશના માલીક.

અમદાવાદ.

"ગુજરાતી ... પ્રેસ"માં છાપ્યું.

સંવત ૧૯૫૧. સને ૧૮૯૪.

કિંમત ૨૦-૧-૬

વિ. સં. ૧૯૫૧ની સાલના તપાગચ્છીય જૈન પંચાંગનું મુખપૃષ્ઠ.

આ હસ્તાવેજી પુરાવાઓ જીતાચાર અને પરંપરાને સાબિત કરે છે.

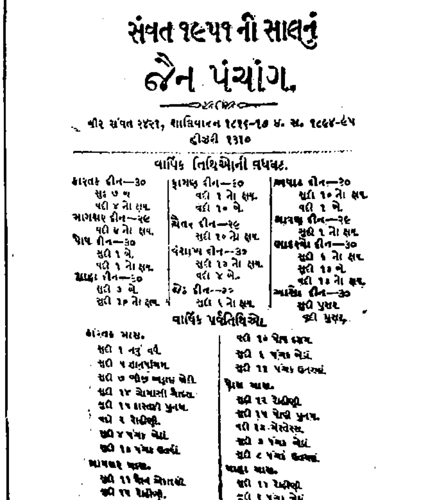

સંવત ૧૯૫૧ ની સાલનું

જૈન પંચાંગ.

વીર સંવત ૨૪૨૧, શાલિવાહન ૧૮૧૬-૧૭ ઇ. સ. ૧૮૯૪-૯૫ હીજરી ૧૩૧૦

વાર્ષિક તિથિઓની વધઘટ.

કારતક દીન—૩૦	ફાગણ દીન—૩૦	અષાડ દીન—૩૦
સુદ ૭ બે	વદી ૧ નો ક્ષય.	સુદી ૧૦ નો ક્ષય.
વદી ૪ નો ક્ષય.	વદી ૧૦ બે.	વદી ૧ બે.
આગશર દીન—૨૯	ચૈતર દીન—૨૯	શ્રાવણ દીન—૨૯
વદી ૫ નો ક્ષય.	સુદી ૧૦ નો ક્ષય.	સુદી ૧ નો ક્ષય.
પોષ દીન—૩૦	વૈશાખ દીન—૩૦	ભાદરવો દીન—૩૦
સુદી ૧ બે.	સુદી ૧૦ નો ક્ષય.	સુદી ૬ નો ક્ષય.
વદી ૧ નો ક્ષય.	વદી ૪ બે.	સુદી ૧૨ બે.
માહા દીન—૩૦	જેઠ દીન—૩૦	વદી ૧૨ નો ક્ષય.
સુદી ૩ બે.	સુદી ૬ નો ક્ષય.	આસો દીન—૩૦
સુદી ૧૦ નો ક્ષય.		સુદી પુરણ.
		વદી પુરણ.

વાર્ષિક પર્વતિથિઓ.

કારતક માસ.
સુદી ૧ નવું વર્ષ.
સુદી ૫ જ્ઞાનપાંચમ.
સુદી ૭ ... અઠાઇ બેઠી.
સુદી ૧૪ ચોમાસી ચૌદસ.
સુદી ૧૫ કારતકી પુનમ.
વદી ૨ રોહીણી.
વદી ૪ પંચક બેઠાં.
વદી ૧૦ પંચક ઉતર્યાં.
આગશર માસ.
સુદી ૧૧ મૌન એકાદશી.
સુદી ૧૧ રોહીણી.

વદી ૧૦ પોશ દશમ.
સુદી ૬ પંચક બેઠાં.
સુદી ૧૧ પંચક ઉતર્યાં.
પોષ માસ.
સુદી ૧૨ રોહીણી.
સુદી ૧૫ પોષી પુનમ.
વદી ૧૩ મેરતેરસ.
સુદી ૩ પંચક બેઠાં.
સુદી ૮ પંચક ઉતર્યાં.
માહા માસ.
સુદી ૧૧ રોહીણી.
વદી ૧ પંચક બેઠાં.

વિ. સં. ૧૯૫૬ ની સાલના આખાય વર્ષની અપર્વ તિથિઓનીજ વધઘટ આ કોઠામાં આપેલ છે.

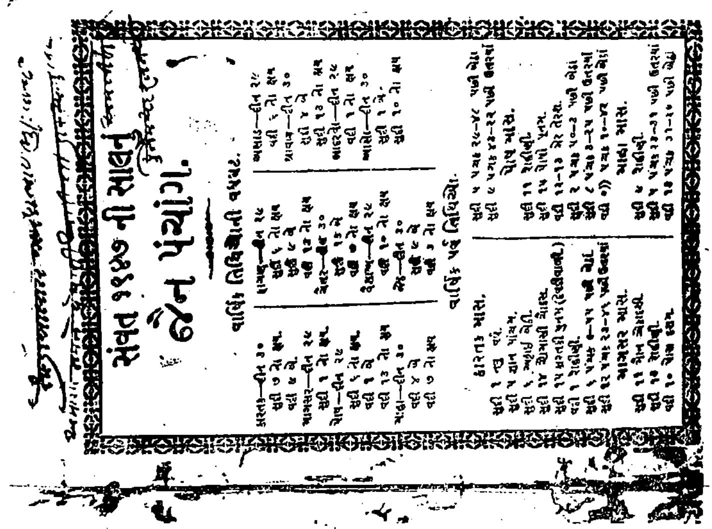

સંવત ૧૯૪૭ ની સાલનું

જૈન પંચાંગ.

વાર્ષિક તિથિઓની વધઘટ.

કારતક—દીન ૩૦	ફાગણ—દીન ૨૯	અસાડ—દીન ૨૯
સુદી ૭ નો ક્ષય.	સુદી ૬ નો ક્ષય	વદી ૬ નો ક્ષય
વદી ૯ બે.	સુદી ૯ બે	શ્રાવણ—દીન ૩૦
માગસર—દીન ૨૯	વદી ૧૩ નો ક્ષય	સુદી ૪ બે
સુદી ૧ નો ક્ષય.	ચૈતર—દીન ૩૦	સુદી ૧૩ નો ક્ષય
પોષ—દીન ૨૯	સુદી ૧૫ બે	ભાદરવો—દીન ૨૯
સુદી ૬ નો ક્ષય.	વદી ૭ નો ક્ષય	વદી ૧ નો ક્ષય
વદી ૧ બે	વૈશાખ—દીન ૨૯	આસો—દીન ૩૦
વદી ૧૩ નો ક્ષય	વદી ૧૦ નો ક્ષય	સુદી ૧ બે
માહા—દીન ૩૦	જેઠ—દીન ૩૦	સુદી ૧૦ નો ક્ષય
વદી ૪ બે	સુદી ૯ બે	
વદી ૭ નો ક્ષય	વદી ૩ નો ક્ષય	

વાર્ષિક પર્વ તિથિઓ.

કારતક માસ.
સુદી ૧ નવું વર્ષ.
સુદી ૫ જ્ઞાન પાંચમ.
સુદી ૬ અઠાઇ બેઠી.
સુદી ૧૪ ચોમાસી ચૌદસ.
સુદી ૧૫ કારતકી પુનમ (દેવદીવાળી.)
વદી ૧ રોહીણી.
સુદી ૬ પંચક ૯—૫૫ પછી બેઠાં.
સુદી ૧૨ પંચક ૨૩—૪૬ પછી ઉતર્યાં.
માગસર માસ.
સુદી ૧૧ મૌન એકાદશી.
સુદી ૧૭ રોહીણી.
વદી ૧૦ પોશ દશમ.

સુદી ૫ પંચક ૨૯—૪૮ પછી બેઠા.
સુદી ૯ પંચક ૪૩—૨૨ પછી ઉતર્યાં.
પોષ માસ.
સુદી ૧૧ રોહીણી.
સુદી ૧૫ પોષી પુનમ.
વદી ૧૨—૧૩ મેર તેરશ.
સુદી ૨ પંચક ૫૦—૩ પછી બેઠાં.
સુદી ૮ પંચક ૩—૨૫ પછી ઉતર્યાં.
વદી ૦)) પંચક ૧૦—૪૨ પછી બેઠાં.
માહા માસ.
સુદી ૯ રોહીણી.
સુદી ૫ પંચક ૨૩—૩૧ પછી ઉતર્યાં.
વદી ૧૪ પંચક ૩૧—૨૦ પછી બેઠાં.

વિ. સં. ૧૯૪૭ના આખાય વર્ષની અપર્વતિથિઓનીજ વધઘટ આ કોઠામાં કરવામાં આવી છે.

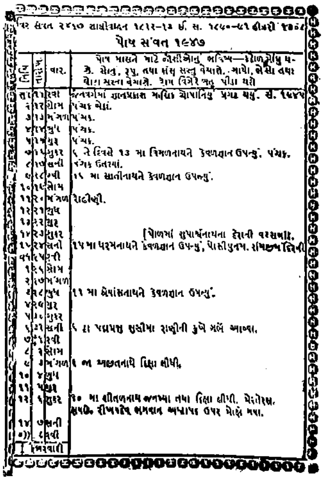

પોષ વદિ ૧૩ નો ક્ષય કર્યો છે પણ ૦)) નો કર્યો નથી.

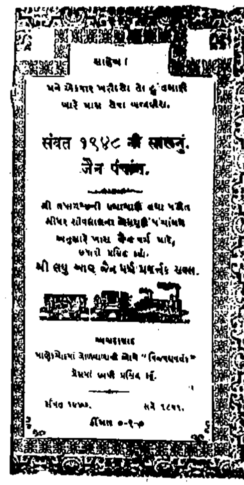

વિ. સં. ૧૯૪૮ની સાલના તપાગચ્છીય જૈન પંચાંગનું મુખપૃષ્ઠ,

પર્વતિથિના ક્ષય પ્રસંગે અપર્વતિથિના કરેલા ક્ષયનો પૂરાવો.

જો જન્મભૂમિ પંચાંગ પ્રમાણે જ

અથવા જૈન પંચાંગમાં તિથિઓ મૂકાય તો

- જૈન પંચાંગ અને જન્મભૂમિ પંચાંગમાં ફેર શો ?
- અથવા જૈન પંચાંગ લખવાની જરૂરત શી ?
- અથવા શું એ પંચાંગને જૈન પંચાંગ કહેવાય ખરું ?
- અથવા શું બીજાના પંચાંગમાં પોતાનું લેબલ લગાવાય ખરું ?
- અથવા શું કોપીરાઈટ કે બીજાના પંચાંગની ચોરીનો દોષ ન લાગે ?
- અથવા "**શંકરવાણી**" શીર્ષકવાળા પુસ્તકની અંદરની હકીકતો એમ-ને-એમ રાખીને "**જિનવાણી**" શીર્ષક હેઠળ કોઈ પુસ્તક બહાર પાડી શકે ખરા ? પાડે તો માન્ય ગણાય ખરા ?
- અથવા શ્રી જિનવાણી પ્રચારક ટ્રસ્ટ શા માટે જન્મભૂમિમાં પોતાનો અલગ કોઠો છપાવે છે અને તે વાત સંપાદકને માન્ય નથી.

વિ.સં. ૨૦૧૪ માં નક્કી થયા મુજબ
સંઘ માન્ય જન્મભૂમિ પંચાંગ સંસ્કારિત કરીને જ
સહુ કોઈ જૈન પંચાંગ બનાવે છે.